Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Гаргажа эхилэн: 1921 оной декабриин 21-hээ | № 75 (15698) | 1981 оной мартын 31, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

„Манай урда табигдаhан гол шухала асуудалнуудые шиидхэлгэ, бидэндэ бии байгаа арга боломжонуудые хэрэглэлгэ хадаа арадай ажахые хүтэлбэрилгын хэм хэмжээнhээ, түсэблэлгэ ба захиргаанай хэм хэмжээнhээ ехэхэнээр дулдыдадаг гээшэ. Эдэниие ажахын хүтэлбэрилэгшэ бүхэн, партийна хүдэлмэрилэгшэ бүхэн hайн мэдэхэ байха."

(КПСС-эй XXVI съезд дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэhэн тоосоото элидхэлhээ).

Областной ба Улаан-Үдын городской партийна организацинуудай эдэбхитэдэй суглаан

КПСС-эй XXVI СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ БЭЕЛҮҮЛГЭДЭ БҮХЫ ХҮСЭЕЭ ЭЛСҮҮЛЭЕ!

КПСС-эй ОБКОМОЙ НЭГЭДЭХИ СЕКРЕТАРЬ А. У. МОДОГОЕВОЙ ХЭhЭН ЭЛИДХЭЛhЭЭ

«КПСС-эй XXVI съездын дүнгүүд, партиин съездын шиидхэбэринүүдhээ болон КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэhэн элидхэлhээ үндэhэлэн, областной ба Улаан-Үдын городской партийна организацинуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» гэhэн асуудал мартын 27-до Улаан-Үдэдэ болоhон партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ зүбшэгдөө гэжэ мэдээсэгдээ hэн. Мүнөө энэ суглаан тухай тоосоое толилнобди.

1981 оной мартын 27-до Улаан-Үдэдэ областной ба Улаан-Үдын городской партийна организацинуудай эдэбхитэдэй суглаан болобо. Энэ суглаан дээрэ «КПСС-эй XXVI съездын дүнгүүд ба съездын шиидхэбэринүүд болон КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэлhээ үндэhэлэн, областной болон Улаан-Үдын городской партийна организацинуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» элидхэл КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев хэhэн байна.

КПСС-эй XXVI съезд хадаа бүхы дэлхэйн дээрэ гүн удхатай событи болоhон байна. Тэрэ хадаа коммунизмын зүг совет обществын дабшалтын шэнэ шатые тодорхойлоо, — гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Съездын шиидхэбэринүүд нэгэщэе хүнине хайшан амар үлөөгөөгүй байха. Съездын шиидхэбэринүүд гансашье манай орондо ба социалис оронуудта үргэнөөр хэлэгдэжэ бэшэ, харин бүхы дэлхэйн түрүү үзэлтэй, эрхэ сулөөгэй түлөө тэмсэгшэдэй зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэhэн байха.

Съездын шиидхэбэринүүдтэ манай дайсадшье анхарал табиhан байна. Тэдэ съездын эмхидхэхы агуу хүсэндэ, социализмын амжалтануудта, тэрэнэй бүхы дэлхэйн арад зоной hанаhан хүсэндэ анхарал хандуулхал баатай болоно.

КПСС-эй съездын гол хүдэлмэри хадаа КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэhэн КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл болоно. Съездын делегадууд, коммунистнууд, манай ороной бүхы хүдэлмэришэд Леонид Ильичэй элидхэлые аргагүй гүн удха шанартай, зоригтой марксизм-ленинизмын ехэ документ гэжэ угтаа. Энэ элидхэл КПСС-эй XXV съездhээ хойшо манай партиин гүнзэгы ехэ ажал ябуулга, үнгэрэгшэ арбан жэл соо манай обществын хүгжэлтын дүнгүүд харуулагдаа. Мүн ороной дотоодын байдалай ба уласхоорондын байдалай шэнжэлэл энэ элидхэлдэ ороhон байна.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй хугасаа соо ороноймнай наhанай баялиг ехээр хүгжэхэ байна. Үйлэдбэриин научно-техническэ хүсэн ургаа. Бэеэ хамгаалхада шадабаринь дээшэлээ. Манай арадай ажаhуудалай ба соёлой хэмжээн үргэдөө.

Социалис демократи саашадаа хүгжөө. Парти ба арадай эбдэршэгүй бата нэгэдэл бүри бата бэхи болоо; энэ хадаа манай Совет гүрэнэй хүсэн түгэлдэр байлгын эшэ үндэhэн байhан, байнашье гэшэ.

Манай ороной арадуудай хоорондын аха дүүгэй хани барисаан улам бэхижэнэ. Республика бүхэнэй материальна ба үзэл бодолой баялиг саг үргэлжэ үргэдэнэ. Энэ хадаа ленинскэ политикын бэелүүлэгдэжэ байhанай бодото гэршэ болоно.

Буряадай АССР-эй арадай ажахые комплексно гүримаар хүгжөөхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай ябуулжа байдаг хэмжээнүүд тухай элидхэл соогоо Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэнүүдые манай республикын коммунистнууд болон бүхы ажалшад халуунаар угтаhан байна. КПСС-эй Центральна Комитедэй ба Совет правительствын саг үргэлжын анхарал, туhаламжын ашаар, манай республика hүүлэй арбан жэл соо экономическа ба социальна хүгжэлтын талаар эли бодо амжалтануудые түйлаhан байна гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Энэ хугасаа соо 3.4 миллиард түхэригэй гол фондынууд ашаглалгада үгтөө. Промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 1.8 дахин дээшэлээ. Хүдөө ажахын материально-техническэ бааза эли бодо бэхижээ. Арад зоной соёл ба ажаhуудал hайжараа.

Гэхэтэй хамта, hүүлэй жэлнүүдтэ арадай ажахын зарим hалбаринуудта үйлэдбэриин ургалта hаатаhан байна, ашагта малтамалнуудай шэнэ хэбтэшэнүүдые ашаглалга удаанаар ябуулагдана, социальна хүгжэлтын түсэб дүүргэхэгүй ушарнууд үзэгдэнэ, илангаяа гэр байрын барилга удаарна.

Энэ дутагдалнуудые усадхаха, республикын арадай ажахые комплексноор хүгжөөхэ хэрэгые түргэдхэхэ талаар КПСС-эй обкомой ба республикын Министрнүүдэй Соведэй табиhан асуудал КПСС-эй ЦК-да, Союзай ба Россин Федерациин правительствада дэмжэгдэhэн байна.

Элэ дурадхалнуудые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев өөрөө хаража үзөө hэн. Тэрэнэй дурадхалаар энэ жэлэй январиин 9-дэ «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ Буряадай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саашадань комплексно гүримаар хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» тогтоол КПСС-эй ЦК ба СССР-эй Министрнүүдэй Совет абаhан байна. Энэ тогтоолой ёhoop, республикын арадай ажахын бүхы hалбаринуудые комплексно гүримаар саашадань хүгжөөхэ, шэнэ үйлэдбэриин хүсэнүүдые ашаглаха, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ ба хүдэлмэриин шанар hайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри хараалагдана.

КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй энэ тогтоолой үндэhөөр байгша оной мартын 13-да РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол баталагдан абтаhан байха юм.

Республикын коммунистнууд болон бүхы хүдэлмэришэдэй нэрэhээ А. У. Модогоев КПСС-эй Центральна Комитедтэ, Совет правительствада, Россин Федерациин правительствада, мүн нүхэр Л. И. Брежневтэ өөртэнь Буряадай экономико ба соёл культурые хүгжөөхэ талаар саг үргэлжын халуун анхарал, туhаламжа үзүүлжэ байдагайнь түлөө үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэбэ.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гол зорилго хадаа арадай ажахын найдамтай ургалта түйлэн хүгжөөжэ, научно-техническэ дэбжэлтые түргэдхэн, оронойнгоо экономикые интенсивнэ хүгжэлтын замда гаргаhанай, ороной үйлэдбэриин хүсые гамтайгаар ашаглаhанай, бүхы нөөсэ арга боломжонуудые алмаhанай ба хүдэлмэриин шанар hайжаруулhанай ашаар совет арадай ажаhуудалые саашадань hайжаруулга болоно.

Элэ эрилтэнүүдhээ КПСС-эй ЦК-гай ба РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй «1981 — 1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ Буряадай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые комплексно гүримаар саашадань хүгжөөхэ тухай» тогтоолоор хараалагдаhан хэмжээ ябуулганууд үндэhэлэгдэhэн байна. Энэ тогтоолой ёhoop, республика дотор промышленна продукци үйлэдбэрилгэ 30 процентээр дээшэлхэ хараатай. Түлишын энергетическэ комплексые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, Гусиноозёрско ГРЭС-эй барилга түгэсхэхэ. Улаан-Үдэ городто 2-дохи ТЭЦ бариха. Түгнын шулуу нүүрhэнэй уурхайе ашаглаха хэмжээнүүд хараалагдана.

Машина ба прибор бүтээлгын предприятинууд хурданаар хүгжөөгдэхэ. Локомотиввагон заhабарилгын, «Электромашина» заводуудта болон бусад предприятинуудта hэльбэн шэнэлэлгын ехэ хүдэлмэри ябуулагдаха байна.

Үнгэтэ металлурги, нэн түрүүн Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадые hэльбэн шэнэлhэнэй ашаар, саашадаа хүгжөөгдэхэ. Ороной үнгэтэ металлургиин эгээл томо предприятинуудай нэгэн болохо Озёрно шанаржуулгын комбинадай барилга дээрэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулагдаха юм.

Забайкалиин апатидай комбинадай барилгада арбан нэгэдэхи табан жэлдэ 81 миллион түхэриг ашаглагдаха.

Энэ табан жэлдэ, мүн илангаяа арбан хоёрдохи табан жэлдэ БАМ шадархи минеральна түүхэй эдэй нөөсэнүүдые ашаглаха талаар ехэ зорилгонууд шиидхэгдэхэ юм. Ойрын жэлнүүдтэ Холоднинско шанаржуулгын комбинадай барилгын технико-экономическа үндэhэ баримтые зохёон табилга дүүргэгдэхэ ёhотой. Геолого-бэдэрэлгын хүдэлмэриин дүнгүүдэй ёhoop, эндэхи хэбтэшэ Озёрный уурхайнхиhaa дутуугүй, зарим талаараа үлүүшье байхаар хараалагдана.

Гол ашагта малтамалнуудай нөөсэнүүдые бии болгохо талаар манай республикын газар дайдын ехэ арга боломжонууд геолого-бэдэрэлгын хүдэлмэринүүдэй гол шэглэлнүүдые тодорхойлно.

Энэ табан жэлдэ ашаглагдахаар гол объект гэбэл, кварцева песчанигуудай Черемшанска хэбтэшэ болоно. Тэрэ хара ба үнгэтэ металлургида ехэ хэрэгтэй. Энэ хадаа манай республикада хэнhээшье үлүүгээр хэрэгтэй болоно, юуб гэхэдэ, түс хэбтэшэhээ шэлэй заводой түүхэй эд, машина бүтээлгын предприятинуудта хэбүүдые хэхэ элhэн абтаха болоно.

Модо бэлэдхэлгын промышленностиин хүдэлмэришэд энэ табан жэлдэ модо бэлэдхэлгын предприятинуудые Байгал шадарай районуудhaa шэнэ газарта зөөхэ хүдэлмэри эхилхэ болоно. Мүн нютагай, эдеэ хоолой, барилгын материалнуудай промышленностиин предприятинууд саашадаа хүгжэхэ.

Республикын хүнгэн промышленностиин гол хубинь бүд нэхэлгын hалбари болоно. Саашадаа энэ улам хүгжэхэ. Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадта шэнэ hамналга-ээрэлгын цех баригдаха юм. Хүнгэн ба нютагай промышленностиин бусад объектнууд гэбэл, Улаан-Үдэдэ hэеы гуталай фабрика, «Туяана» нэгэдэлдэ эсхэн бэлдэлгын цех баригдаха байна.

Эдеэ хоолой промышленность Турунтаево тосхондо хилээмэнэй заводой барилга түгэсхэхэ, Улаан-Үдэ, Гусиноозёрск городуудта хилээмэнэй заводуудые бариха, мүн хүдөөгэй районой түбүүдтэхи хилээмэнэй заводуудые hэльбэн шэнэлхэ хүдэлмэри ябуулагдаха. Мүн тиихэдэ Гусиноозёрск, Северобайкальск городуудта hүнэй заводууд баригдаха юм. Загаhанай промышленностиин ажахынуудта Ярууны, Баунтын, Сэлэнгын районуудай нуурнууд дээрэ загаhанай ажахынуудые бии болгохо зорилго табигдана.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөлгэ хурдан түргэнөөр ябуулагдахаар хараалагдана. Жэл бүри дунда зэргээр хүдөө ажахыда продукци үйлэдбэрилгэ 14—16 процент, ажалай бүтээсэ 22—24 процентээр ургаха түсэбтэй.

1985 ондо ороохо таряа үйлэдбэрилгэ 570 мянган тоннодо, хартаабха — 250 мянган тоннодо, огородой эдеэ 13 мянган тоннодо, малай ба шубуунай мяха (амидын шэгнүүрээр) 115 мянган тоннодо, hү — 263 мянган тоннодо, ноохо — 6865 тоннодо, үндэгэ — 243 миллион ондо хүргэгдэхөөр хараатай.

„Бүхы түхэлэй транспортые саашадань hайжаруулха талаар мүн ехэ юумэн хэгдэхэ байна.

Мүнөө хүдэлжэ байhан социально-соёлой объектнуудые шэнэлэн hэльбэхэ, мүн шэнээр бариха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдаха. Энэ табан жэлдэ 1782 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра, 12,5 мянган хүүгэдэй садыслинуул, 23 мянгаад hургуулинууд, 892 хүнэй хэбтэхэ больницанууд, халаан соо 3 мянган хүнэй эмшэлүүлхэ поликлиникэнүүд, Хурамхаан, Нарhата, Багдарин тосхонуудта ажалшадай ажаhуулгай эрилтэ хангалгын комбинадууд баригдажа, ашаглалгада үгтэхэ юм. Мүн тиихэдэ «Байкальский Бор», Горячинск санаторинууд, Улаан-Үдын турбаза болон бусад олон арад зоной элүүрые хамгаалгын эмхи зургаанууд hэльбэн шэнэлэгдэхэ, үргэдхэгдэхэ байна.

Барилгын хүдэлмэриин хэмжээнэй ехэ болоhон, хүдэлжэ байгаа предприятинуудые hэльбэлгын үргэдэhэн ушар хадаа барилгын бүхы организацинуудай хүсые ехэ болгохо, барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин ашаг үрэ, шанарые hайжаруулха эрилтэ табина. Эндэ нэн түрүүшын зорилго гэбэл, барилгын үйлэдбэриин баазые үргэдхэн шэнэлхэ хэрэг болоно. КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолоор барилгын индустриин хэдэн олон объектнуудые бүтээлгэ хараалагдана. Тэрэ тоодо Улаан-Үдэдэ хүнгэн бетон хэрэгсэлнүүдэй, томо панельна гэр барилгын заводуудые, Каменскда, Хурамхаанда түмэр бетон хэрэгсэлнүүдэй, Гусиноозёрскдо ханын материалнуудые бүтээхэ заводуудые бариха байна.

КПСС-эй ЦК-гай. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолоор хараалагдаhан Буряадай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саашадань комплексно гүримаар хүгжөөхэ хэмжээнүүд республикын табан жэлэй түсэбэй гол үндэhэн болохо байна. КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдээр, мүн КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолнуудаар хараалагдаhан зорилгонууд республикын партийна комитедүүдэй, совет болон ажахын органуудай урда бүхы эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэрисэ шэнэ шатада гаргаха эрилтэ табина. Мүнөө энэ тогтоолнуудые бүхы hалбаринуудта, ажалша бүхы коллективүүдтэ бэелүүлхэ талаар тодорхой хэмжээнүүдэй түсэб зохёохо шухала.

Эндэ, съезд дээрэ тэмдэглэгдэhэнэй ёhoop, гол анхарал үйлэдбэриин шанарта хандуулагдаха байна.

Эдэ бүхы асуудалнуудта республикын предприятинууд дээрэ мүнөө ёhотой анхарал хандуулагдаагүй байhаар. Үнгэрэгшэ табан жэлдэ гол фонднуудай ургалта нилээд ехэ байгаа. Промышленностьда энэ 60 гаран процентдэ хүрэhэн байна. Энэ муу бэшэ. Теэд ашаг үрэнь ямар бэ? Бүхыдөө республика дотор промышленна үйлэдбэриин ургалта табан жэл соо 16.2 процент, ажалай бүтээсын ургалта 7.6 процент болоhон байна.

Мүнөө бидэ hалбари бүхэнэй, коллектив бүхэнэй дутуу дунданууды нариинаар шүүмжэлэн хаража, республикын предприятинуудта бии байhан үйлэдбэриин хүсэнүүдые саашадаа бүри ашаг үрэ ехэтэйгээр ашаглалгые хангаха уялгатай гээшэбди.

Промышленностиин мүнөөдэрэй байдалые шэнжэлэн хаража үзэхэдэ, шэнээр баригдаhан бүхы предприятинуудай үйлэдбэриин хүсэнүүд удаанаар ашаглагдана гэжэ тэмдэглэнгүй байхын аргагүй. Жэшээлэн хэлэбэл Гусиноозёрско ГРЭС-эй түрүүшын ээлжээнэй, тэрэнэй түлишын бааза болохо Холбоолжоной нүүрhэнэй уурхайн үйлэдбэриин хүсэнүүд, үнгэрэгшэ жэлэй дүнгөөр, түд тудтаа 66—91 процент ашаглагдаhан байна. Загорскын ханын материалнуудай заводой проектээр хараалагдаhан хүсэн, табан жэл соо хүдэлөөд байхадань, оройдоол 63 процентдэ хүргэгдөө. Тиихэдэ Харанхын, Шулуутын холимол тэжээлэй заводуудай тэндэ тодхогдоhон машинануудайнгаа хүсые оройдоол 70—75 процент хэрэглэнэ, харин Улаан-Үдын нэхэмэл гадар хубсаhанай фабрика тэрээнhээшье бага.

hэльбэн шэнэлэгдэhэн предприятинуудта шэнэ техникэ ашаглалга удаардаг, заримдаа гүйсэд хүсөөрөө хэрэглэгдэдэггүй байха юм. Энээнэй ушар шалтааан гэбэл, түс предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд холын хараата зорилгогүйгөөр, мүнөөдэрэйнгөө түсэбөөр хүдэлдэг, hэльбэн шэнэлэлгын асуудалые бүхы үйлэдбэриингөө хэмжээгээр шиидхэдэггүй, шэнэ техникэ ёhотой гүримаарнь ашаглаха мэргэжэлтэй кадрнуудые бэлдэдэггүй байhанhaaнь болоно.

Шэнээр түхеэрэглэhэн предприятинууд яахадаа хүсэндөө түргөөр хүргэгдэнэгүйб гэхэдэ, тэрээндэ туhалха хамhабариин албанай, цехүүдэй барилга, илангаяа гэр байрын, социально-соёлой барилганууд гэдэргэ татагдадаг байна. Тиимэhээ шэнэ предприяти мэргэжэлтэдые, хүдэлмэришэдые хүсэд хүрэхөөр урижа абаха аргагүйдэнэ бшуу. Эгээл имэ байдалда Гусиноозерско ГРЭС, трикотаж хубсаhанай фабрика, «Бурятферммаш» завод болон бусад предприятинууд оронхой.

Зарим предприятинуудта станогууд болон үйлэдбэриин технологи хуушаржа, дүүрэн хүсэндөө хэрэглэгдэнэгүй гэжэ мэдээтэй. Мүн ашаг үрэтэй хүдэлмэриин шухала хуби болохо элшэ хүсэ, түүхэй эд болон материалнуудаа, ажалай болон финансын нөөсэнүүдые гамтайгаар хэрэглэлгэ хангагданагүй.

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

Областной болон Улаан-Үдын городской партийна организацинуудай эдэбхитэдэй суглаанай зал соо.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭР М. Л. БАЛДАЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Хүгжэмэй искусствын талаар удаан саг соо аша үрэтэйгөөр ажаллаhанайнь түлөө түрэhөөр 50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, Буряадай Ленинэй орденто гүрэнэй академическэ оперо болон балетэй театрай дирижер, Буряадай АССР-эй арадай артист Михаил Лазаревич **Балдаевые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной мартын 24.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭР А. П. КОРЖОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Совет Армида удаан саг соо hайнаар алба хэhэнэйнь, ниитэ-оборонно болон сэрэгэй патриотическа хэрэгые хүгжөөхэ талаар аша үрэтэйгөөр ажал ябуулhанайнь түлөө түрэhөөр 50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, ДОСААФ-ай Буряадай областной комитедэй түрүүлэгшэ Александр Павлович **Коржовые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной мартын 24.

ТАСС — Шэнэ hонин

ПАРТИИН СЪЕЗД ТУХАЙ ФИЛЬМ

«Хүнэй аша туhада» гэhэн документальна ехэ фильм манай болон арадай түүхэтэ событи — КПСС-эй XXVI съездэ зорюулагдан гаргагдаба. Фильм мартын 27-ной үдэшэ телевиденеэр харуулагдаа. Энэ фильм коммунис общество байгуулхын түлөө Ленинэй партиин эрхим асари ехэ ажал тухай, амгалан байдал бэхижүүлхын, уласхоорондын шахардуу байдалай харуулга улам гүнзэгылхын түлөө партиин сэхэ шууд тэмсэл тухай хөөрэнэ. Кинохроникын кадрнууд нүхэр Л. И. Брежневэй хэhэн КПСС-эй ЦК-гай Тоосоото элидхэлые харуулна. СССР-тэ коммунизм саашадаа байгуулжа үргэлжэлхэ үргэн ехэ программа, манай ороной дотоодын ба гадаадын политикын гол шэглэлнүүд тэрээн дотор тодорхойлогдонхой.

Совет коммунистнуудай съезд — арадуудай амгалан тайбан сулөөтэ байдалай түлөө тэмсэгшэдэй бүхы отрядуудтай КПСС-эй холбоо барисаанай улам бэхижүүлэгдэжэ байhанай шэнэ гэршэ болоно.

Съездын трибуна дээрэhээ хилын саанахи айлшадай хэлэhэн үгэнүүд, олон оронуудай юрын хүнүүдhээ абтаhан интервьюнууд лентэдэ оруулагданхай. Арадуудай хоорондын эб найрамдал ба хани барисаа бэхижүүлхэ зорилготой Совет гүрэнэй сэсэн мэргэн, тодо hонор политика үндэрөөр сэгнэгдэнэ.

Обществын зоной эрхим түлөөлэгшэд — партиин шэмэг ба омогорхол бологшод съездын хүдэлмэридэ хабаадаhан байна. Кино харагшад делегадуудые заседанинуудай боложо байhан залhaa гадна, мүн хүдэлмэрилдэг газарнуудтань — заводуудай, фабрикануудай цехүүд соо, полинууд ба барилганууд дээрэ, научна лабораторинууд дотор харана. Тэдэнэр харнашье эдэбхитэй үүсхэлтэйгээр, ехэ сог залитайгаар хүдэлмэрилэн, агуу ехэ Социалис эсэгэ оронойнгоо алдар солые арьбадхана.

«Хүнэй аша туhада» гэhэн фильмые «Экран» гэжэ зохёохы нэгэдэлээр бэлдэгдэжэ табигдаа.

(ТАСС).

ХАМТЫН ШЭНЖЭЛГЭНҮҮДЭЙ ПРОГРАММА ДҮҮРГЭГДЭЭ

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ, мартын 29. (ТАСС). Уласхоорондын экипаж «Салют-6» — «Союз Т-4» — «Союз-39» гэжэ замбуулинай комплекс дээрэ хэгдэхээр түсэблэгдэhэн совет-монгол хамтын шэнжэлгэнүүдые дүүргэбэ. Космонавтнууд научна туршалгануудай программаар хараалагдаhан түгэсхэлэй хүдэлмэри бүтээнэ. Шэнжэлгэнүүдэй материалнуудые Газарта бусааха бэлэдхэл хэнэ.

Владимир Джанибеков, Жугдэрдэмидийн Гуррагча геологическа бүридэлнүүдые шэнжэлхэ, малай бэлшээриин газарнуудай ямар байhые сэгнэхэ, ашагта малтамалнуудые бэдэржэ боломоор районуудые элирүүлхын тула Монголой Арадай Республикын газар дайдын баруун-хойто түбэй хубинуудые адаглан шэнжэлhэн, фото-зурагуудыень буулгаhан байна. Германиин Демократическа Республикын мэргэжэлтэдэй даабариин ёhoop, газарай баялигуудые, оршон тойронхи байгаалиие элирүүлхын тула ГДР-эй газар дайдын ба Балтиин далайн зарим районуудые адаглан шэнжэлхэ, фото-зурагуудые буулгахаар түсэблэгдэhэн байгаа.

Экспедициин экипаж «Союз-39» онгосые замбуулинай замhaa буулгаха бэлэдхэл хэнэ, ажамидарал хангаха түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлэсые, ниидэлгын зүг шэглэл ба жолоодолгые, двигателиин түхеэрэлгэ хүдэлгэхэ онhонуудые шалгана. Замбуулинай комплекс дээрэ хамта хэhэн хүдэлмэриин дүүрэhэн тухай телевизионно репортаж үдэшэндөө дамжуулагдаха.

Космонавтнууд Владимир Коваленогой, Виктор Савиныхай, Владимир Джанибековэй, Жугдэрдэмидийн Гуррагчагай бэень элүүр, соготой hэргэлэн байна.

1977 оной сентябриин 29-дэ замбуулинай замда гаргагдаhан «Салют-6» научна станци дэлхэй шадархи замбуулинай дайдада гурбан жэл хахадай турша соо хүдэлмэрилжэ байнхай. Энэ үе соо Газарые 20.140 дахин тойроо.

«Салют-6» станциин, «Союз Т-4», «Союз-39» онгосонуудай түхеэрэлгэнүүд жэншэдгүй хүдэлнэ.

ОБЛАСТНОЙ БА УЛААН-ҮДЫН ГОРОДСКОЙ ПАРТИЙНА

КПСС-эй XXVI СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫ

КПСС-эй ОБКОМОЙ НЭГЭДЭХИ СЕКРЕТАРЬ А. У. МОДОГОЕВОЙ ХЭҺЭН ЭЛИДХЭЛҺЭЭ

(Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

Үйлэдбэрине техническэ талаар шэнэлэн зэбсэгжүүлхэ ба шэнэдхэн үргэдхэхэ, үйлэдбэриин хубинуудые үргэлжэдэнь оньһожоруулха ба автомат хэрэглэхэ гуримда юролгые түргэдхэхэ, гараар хэгдэдэг ажалые удаа дараалан бага болгохо, ажалай эмхидхэл болон түлөөһые бригадна гуримаар эмхидхэлгые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ зорилгонуудые партиин съезд табиһан байна. Манай республикын предприятинуудта съездын эдэ эрилтэнүүд заабол бэелүүлэгдэхэ ёһотой.

Хэдэ хэдэн предприятинуудта ажалай саг ехээр алдагдана, кадрнууд тороногүй. Тиин эндэхи хүтэлбэрилэгшэд, парткомууд, профсоюзай болон комсомолой организацинууд эдэ дутагдалнуудтай эбсэшэнхэй, тэрэниие усадхаха талаар зохихо хэмжээ абанагүй.

Кадрнуудые тогтууритай болгохо, тэдэнэрэй минин байдаг, ажалдаа гарангүй үнгэрдэг болон ажалай журам алдадаг баримтануудтай тэмсэхэ хүдэлмэрине шангадхаха хэрэгтэй. Энэ хүдэлмэриие комплексноор ябуулха, политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэрие үйлэдбэриин, ажаһуудалай болон соёлой-социальна эрхэ байдалай талыень һайжаруулгатай нягта холбоотойгоор ябуулха шухала.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ партийна организацинууд продукциин шанар һайжаруулха талаар бүри оролдосотойгоор хүдэлхэ, продукциин шанарай хойноһоо хиналта ба харюусалгые шангадхаха уялгатай.

Байгша ондо республикын промышленна предприятинууд продукци үйлэдбэрилгэеэ 6,7 процентээр дээшэлүүлжэ, тэрэниие худалдаха хэмжээе 1 миллиард 651 миллион түхэригтэ хүргэхэ байна. Энэмнай ехэхэн ургалта гээшэ. Тэрэниие түйлахын тула жэлэй түрүүшын үдэрһөө шангаар ажаллаха хэрэгтэй.

Теэд промышленна предприятинуудай январь-февраль һарануудай, мартыншье хүдэлмэриин дүнгүүдые харахада, зарим газарта түсэбэй түлөө ёһотой шангаар тэмсэнэгүй, — гэжэ элидхэлшэ хэлээ. —Түрүүшын хоёр һарада продукци худалдаха түсэб 99,1 процент дүүргэгдэжэ, 2,2 миллион түхэригэй продукци түсэбһөө дутуу үгтөө.

Январь—февраль һарануудта республикын промышленна предприятинуудай хангалтагүйгөөр хүдэлһэнэй ушар шалтагаан юуб гэхэдэ, «Бурятмясопром» нэгэдэлдэ үүсэлэгдэхэ мал бага ороо, «Забайкаллес» нэгэдэлдэ түмэр замай вагонууд дутуу үгтөө, мүн электрын элшэ хүсөөр дуталдаха ушар үзэгдөө.

Зүгөөр түсэбтэ даабари дүүргэгдээгүй үлэһэнэй гол шалтагааниинь гэхэдэ, зарим предприятинууд жэлэй түрүүшын һараһаа жэгдэ һайнаар хүдэлхын тула техническэ ба эмхидхэлэй талаар муу бэлэдхэлтэй байгаа. Зарим предприятинуудта гүрэнэй түсэб бэелүүлхэ журам һуладана.

Иимэ дутагдалнууд транспортын предприятинуудташье үзэгдэнэ гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. ВСЖД-эйн Улаан-Үдын отделенидэ поезднуудай ябаха график дүүргэгдэнэгүй, предприятинуудта нилээд олон вагон дутуу үгтэнэ. Автомобильна транспортын предприятинуудай болон авиапредприятиин хүдэлмэридэ дутагдалнууд олон ушарна. Партийна комитедүүд, республикын Министрнүүдэй Совет гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын хойноһоо эрилтээ шангадхаха зэргэтэй.

Жэлһээ жэлдэ манай республикада капитальна барилгын хэмжээн ургана. Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ энэ бүри хурданаар ябуулагдахаар хараалагданхай. Гол зорилго юуб гэхэдэ, барилгын индустриальна бааза бэхижүүлхэ, барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ шухала болоно.

Барилга дээрэ ажалай бүтээсэ 15—17 процентээр дээшэлүүлэгдэхэ байна. Энэ зорилгые бэелүүлхын тула партиин обком, горком, республикын Министрнүүдэй Совет, министерствэнүүд болон ведомствэнүүд, барилгын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд барилгын үйлэдбэриин бааза хүгжөөхэ, тэрэниие индустриализацилха, тэндэ гараар хэхэ хүдэлмэрие түсэбэй ёһоор саг үргэлжэ доошолуулха, үйлэдбэриин гээлтэ ба ашаг үрэгүй гаргаша усадхаха гол зорилгонуудые шиидхэлгэдэ онсо ехэ анхарал хандуулха болоно.

Үнгэрһэн арбан жэлэй туршада «Бурятпромстрой» нэгэдэлэй (мүнөө «Главбурятстрой») үйлэдбэриин бааза шэнэдхэхэ, үргэдхэхэ хэрэгтэ нилээд ехэ мүнгэ зөөри гаргашалагдаа. Зүгөөр тэрэнэй ашаг үрэ үшөөл харагданагүй.

«Бурятцелинстрой» трестдэ үйлэдбэриин өөһэдын бааза барилга ааляар ябуулагдана, үйлэдбэриин хүсэнүүд муугаар ашаглагдана, ажалай түрүү онол арганууд, нэн түрүүн бригадна подряд тон һулаар нэбтэрүүлэгдэнэ. БАМ-ай барилгын олохон хубинуудта техникые, материалнуудые, капитальна барилгын мүнгэ зөөрине ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ талаар ёһотой һайн тэмсэл ябуулагданагүй. Эдэ бүхы дутагдалнуудые усадхаха хэрэгтэй. Тиигэжэ барилгын хүдэлмэрие хурдадхаха, шанарыень һайжаруулха шухала.

Саашань элидхэлшэ арад зоной ажана байдал һайжаруулха асуудалнуудта тогтоо. Арбадахи табан жэлэй туршада республикын хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай дунда зэргын салин хүлһэнэй хэмжээн 18 процентээр дээшэлүүлэгдэжэ, нёдондо жэлдэ 189 түхэригтэ хүрөө. Колхозниггуудай ажалай түлөөһэн 8,3 процентээр ехэ боложо, 130 түхэригтэ хүрэнхэй. Хүн зоной ниитын фондһоо абадаг олзо ехэ болоо. Гэр байра барилга хурданаар ябуулагдаа. Табан жэлэй туршада 1 миллион 600 мянган дүрбэлжэн метр хэмжээнэй гэр байра ашаглалгада оруулагдаа. Хүн зоной мүнгэн олзын дээшэлхэтэй хамта гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанай рознично эд бараанай эрьесэ хараата дээшэлһэн байна. Тэрэнэй ургалта 36,3 процентдэ хүргэгдэнхэй. Хүнүүд хубсаһа, гутал, культурна ажаһуудалай эд бараа, илангаяа һайн шанартай, моодно зүйлнүүдые ехээр худалдан абадаг болоо.

Мүнөө үедэ республикын 100 гэр бүлэ бүридэ 103 телевизор, хубсаһа угаадаг 102 машина, 86 холодильник, 114 радиоприемник хүртэнэ. Түсэбөөр хараалагдаһанһаа бага хэмжээнэй һү болон сагаан эдеэнэй продуктнууд, һүнэй тоһон, үндэгэ, саахар, кондитерскэ зүйлнүүд хүн зондо худалдаглаа. Тиигэжэ хүнэй эдеэ хоолой структура һайжарһан байна.

Зүгөөр арад зониие мяхаар, һүнэй продуктнуудаар, мүн овощ болон хартаабхаар хангаха талаар зарим тэды бэрхэшээлнүүд тохёолдоно. Энээниие дабан гараха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Зорилго юуб гэхэдэ, энэ талаар өөһэдтөө бии байгаа арга боломжонуудые, нөөсэнүүдые хүсэдөөр хэрэглэхэ шухала болоно.

Эдеэ хоолой асуудалые шиидхэхын тула хүдөө ажахын ниитын үйлэдбэрине хүгжөөхэ хэрэгтэй.

Республикын хүдөө ажахыда табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан даабариин зарим хуби сагай уларилай бэрхэшээлтэй байһанһаа, заримдаа колхоз болон совхозуудай муугаар хүдэлһэн дээрэһээ дүүргэгдэнгүй үлэһэн байна.

Олохон ажахынуудта гаргашалагдаһан мүнгэ зөөри ашагаа харюулнагүй. Мүнөө үедэ газар таряалан болон тэжээл үйлэдбэрилгэ эгээл гээгдэнги һалбари болоод байна. Ган гасуур болоһон дээрэһээ олохон колхоз болон совхозууд малаа тэжээлээр хүсэд хангажа шаданагүй. Иимэ байдалһаа гарахын тула газар таряалангай культура дээшэлүүлжэ, газар дээрэ хэгдэдэг хүдэлмэрие үндэһөөрнь һайжаруулжа, сагай уларилай орёо бэрхэ байдалтай тэмсэхэ болонобди.

Һаяхан КПСС-эй обкомой бюро болон республикын Министрнүүдэй Совет ороохо таряа үйлэдбэрилгые нилээд ехэ болгохо талаар мэргэжэлтэд болон эрдэмтэдэй зохёоһон агротехническэ болон эмхидхэлэй ажахын хэмжээнүүдые хаража үзөөд, тэрэниие дэмжэһэн байна. Эндэ хүрьһэ хамгаалха агротехникэдэ орохо, зүб севооборотуудые хэрэглэхэ, малай тэжээлдэ хэрэглэгдэдэг ороохо таряа тарилгые үргэдхэхэ, ороохото ургамалнуудые тариха газарта органическа болон минеральна үтэгжүүлгэнүүдые ехээр оруулха, үрэһэ хүрэнгэ үйлэдбэрилгые бэхижүүлхэ асуудалнууд шиидхэгдээ.

Эдэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхын тула барилгын талмайн хубаарилга хубилгагдаха, колхоз болон совхозуудта тусхай техникэ, үтэгжүүлгэнүүд үгтэхэ, тэдэ барилгын материалнуудаар хангагдаха байна. Байгша ондо абтахаар түсэблэгдэһэн ороохо таряае үйлэдбэрилхын тула партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органууд хабарай тарилгада саг соонь һайнаар бэлдэхэ, полинууд дээрэ хэгдэхэ хүдэлмэрине һайнаар түсэблэхэ ба эмхидхэхэ, тэндэхи бүхы хүдэлмэрие эрхим шанартайгаар хэхэ эрилтые хангаха уялгатай.

Үрэһэнэй ажахынуудые, агрохимическэ албанай хүдэлмэрие гуримшуулан һайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ зэргэтэй.

Уһалагдадаг газарай ашаг үрые дээшэлүүлхын тула тэрэниие ээзэтэй болгохо, һайнаар үтэгжүүлхэ, сөөрэмүүд болон хаалта боолтонуудые бариха, уһалуурнда газар дорохи уһа ехээр хэрэглэдэг болохо, газар уһалдаг бүтээсэ ехэтэй техникэ үйлэдбэридөө нэбтэрүүлхэ шухала болоно. Байгша ондо газар уһалха хүдэлмэриие эмхитэй һайнаар ябуулха хэрэгтэй гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Хүдөөдэ хэгдэдэг бүхы хүдэлмэриин эгээн шухалань тэжээл үйлэдбэрилгэ болоно. Шэнэ табан жэлдэ бүдүүн болон шэмэтэ тэжээл үйлэдбэрилгые тэжээлэй единицидэ оруулжа тоолоходо, адагынь хоёр дахин ехэ болгогдохо байна. Теэд олохон ажахынуудта эдэ зорилгонууд хангалтагүйгөөр шиидхэгдэнэ. Мелиоративна барилгые үргэдхэхэ, нуга сабшалан болон бэлшээри һайжаруулха, тэжээл үйлэдбэрилгын бааза бэхижүүлхэ, тэндэ һайн хүдэлмэришэдые табиха хэрэгтэ ехэхэн хүсэеэ элсүүлхэ болонобди.

Һүүлэй жэлнүүдтэ хүдөөдэ гэр байра, һургуули, хүүгэдэй эмхи зургаанууд олоор баригдадаг болоожо байна. Байгша ондо 1100 гаран гэр баригдахаар хараалагданхай. Энэмнай бэелүүлэгдэжэ захалаа. Теэд тэрэниие ехэ хүдэлмэриин миил эхининь гэжэ тоолохо ёһотойбди.

Саашадаа хүдөөдэ социальна барилгые али болохоор үргэдхэхэ хэрэгтэй. Энээниие республикын бүхы ажалшадай хэрэг гэжэ тоолохо байнабди.

Богонёор хэлэхэдэ, бүгэдөөрөө тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ һаналаа табиха, тэжээлэй асуудалые шиидхэхэ талаар партийна организацинууд ехэхэн харюусалгатай байна.

Тиин тэжээлые ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ гээшэ шухала зорилго мүн. Саашадаа нэгэшье килограмм тэжээл буйлуулагдангүй малда үгтэхэ ёһотой. Ажахы бүхэндэ, малай томо комплекс бүридэ ойрын жэлнүүдтэ мүнөө үе сагай тэжээлэй цехүүд түхеэрэгдэжэ, түхэрсэн жэлэй туршада тэжээлэй холисо, гранул болон брикседүүд бэлдэгдэхэ, холимол тэжээл гаргаха ажахынууд хоорондын цехүүд, аргатай газартань тэжээл үйлэдбэрилхэ ажахынууд хоорондын предприятинууд байгуулагдаха болоно.

КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой ёһоор мал ажалай продукци үйлэдбэрилгын хэмжээн үнгэрһэн табан жэлэй жэлдээ абтадаг хэмжээнһээ нилээд дээшэ байхаар хараалагданхай. Республикын хэдэ хэдэн районуудта һүүлэй хоёр жэлэй туршада тэжээлэй хомор байһан дээрэһээ адууһа малай тоо хороһон, ашаг шэмэнь доошолһон байна. Табан жэлэй даабарине бэелүүлхын тула энэ гээгдэлһээ түргөөр гараха хэрэгтэй.

Гүрэнэй талаһаа ехэ туһаламжын хүргэгдэһэнэй, нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэхэ ба тэрэниие хэрэглэлгые һайжаруулха хэмжээнүүдэй абтаһанай, малшадай үсэд шангаар ажаллаһанай ашаар малай үбэлжэлгэ нилээд эмхитэйгээр ябуулагдажа, адууһа малай гарзада оролго нёдондоной үбэлжэлгынхиһөө бага болоһон, гүрэндэ һү болон үндэгэ ехээр худалдагдажа, хурьга болон поршоонхонууд урдынхиһаа олоор абтажа байна. Зүгөөр энээгээр һанаагаа амархаар бэшэ. Харин малай үбэлжэлгын түгэсхэлэй шиидхэхы үедэ бүри оролдосотойгоор, эмхитэйгээр ажаллаха, малшадай дунда саг үргэлжэ эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагдаха ушартай.

Мал ажалаа ашаг үрэ ехэтэйгээр хүгжөөхын тула тэрэниие тусхай шэглэлтэй болгохо, томодхохо, ажахынууд хоорондын үйлэдбэриин хамжаануудые хүгжөөхэ гээшэ найдамтай хараа зам мүн,— гэжэ нүхэр Модогоев хэлэбэ. —Мал ажалай томо фермэнүүдэй, ажахынууд хоорондын комплекснуудай, шубуунай фабрикануудай үйлэдбэриин хүсые дүүрэнээр хэрэглэхэ шухала. Саашадаа мал ажалай томо барилгануудые хэхэ гэжэ оролдохынгоо хажуугаар, тэрэнэй хүдэлмэрине һайжаруулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаха байна. Эндэ хонин ажал тухай хэлэгдэнэгүй, тэндэ хонидой шэнэ байрануудые, шахалгын талмайнуудые, хурьгадые шахан таргалуулха ажахынууд хоорондын томо комплекснуудые, хонишодто гэр байра бариха хэрэгые түрүүшын ээлжээндэ шиидхэхэ хэрэгтэй.

Саашадаа эдеэ хоолой һайнаар боломжологдоһон комплексно программа зохёохо хэрэгтэй болоно. Эндэ хүдөө ажахын үйлэдбэриин бүхы талань — колхоз болон совхозуудһаа эхилээд, эрхэтэдэй хубиин ажахы хүрэтэр хараада абтаха байна. Энэ программа зохёоходоо мал ажалай продуктнуудые, овощ, хартаабха, үрэ жэмэс үйлэдбэрилгые нилээд ехэ болгохо, байгаалиин баялигые һайнаар ашагладаг болгохо, хүдөө ажахын продуктнуудай гээлтэ хоролтодо оролгые усадхаха, шанарыень һайжаруулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаха байна.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ хүнгэн, нютагай, эдеэ хоолой промышленностиин, тэрэшэлэн ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг предприятинуудай гаргадаг эд бараа ехэ болгохоор түсэблэгдэнхэй. Теэд эндэ эд бараанай шанар һайжаруулха гээшэ эгээл шухала хэрэг болоно. Эдэ зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ союзна мэдэлтэй предприятинууд ехэ юумэ хэхэ зэргэтэй гэжэ съезд дээрэ тэмдэглэгдэһэн байна. Тиин манай гол предприятинуудай олохон хүтэлбэрилэгшэд арад зондо хэрэгтэй продукци гаргаха ниитэ хэмжээндэ анхараад лэ, продукциин эрхим шанарай түлөө, тэрэнэй мүнөө сагта тааараха, моодно байха талаар оролдолго бага гаргана.

Жэшээнь, республика дотор хэдэн предприяти мебель гаргадаг. Харин мебельно-модо болбосоруулдаг комбинадшье хүнүүдэй эрилтэнүүдые хангахаар һайн шанартай зүйлнүүдые гаргажа үшөөл биранагүй. Мүн иимэрхүүгээр оёолнюд, трикотаж болон бусад зүйлнүүдые бүтээгшэд тухай хэлэхээр байна. Эдэ дутагдалнуудые усадхажа, арад зоной хэрэглэмжэ хангаха эд бараанай хэмжээе дээшэлүүлхэ, шанарыень һайжаруулха талаар КПСС-эй XXVI съездын эрилтэнүүдые бэелүүлхэ шухала.

Хангалгые саашадань һайжаруулха, тэрэнэй культура дээшэлүүлхэ гээшэ худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой, арад зоной ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха предприятинуудай, элүүрые хамгаалгын болон хэлхээ холбооной органуудай предприятинуудай хүдэлмэрие һайжаруулгатай сэхэ холбоотой.

Саашань элидхэлшэ республикын научна эмхи зургаануудай зорилгонуудта тогтоо. Арбадахи табан жэлэй туршада СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай болон научна бусад эмхи зургаануудай коллективүүд Забайкалиин, нэн түрүүн Буряадай байгаалиин нөөсые ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ, тэрэнэй үйлэдбэриин хүсэнүүдые хүгжөөлгые шэнжэлгэдэ ехэ анхарал хандуулһан байна. Эдэ бүгэдэ арадай ажахыда ехэхэн ашаа туһатай байба.

Харин бүхы дээрээ Буряадай эрдэмтэд республикын экономикые хүгжөөхэ түрүүшын ээлжээнэй зорилгонуудые шиидхэлгэдэ хангалтагүйгөөр хабаадалсана. Бодотоор илангаяа хүдөө ажахын үйлэдбэридэ эрдэм наукын түйлалтануудые нэбтэрүүлхэ асуудалые һулаар эрхилнэ. Гэхэ зуура научна болон ухаалан зохёолгын шэнэ зүйлнүүдые нэбтэрүүлгэ хадаа мүнөө үедэ шиидхэгдэхэ эгээл хурса удхатай асуудал болоно гэжэ Л. И. Брежнев партиин XXVI съезд дээрэ заабарилаа һэн.

Анханда таһаг байһан, мүнөө биологиин институдай, хүдөө ажахын туршалгын станциин хүдэлмэридэхи дутагдалнууд тушаа элидхэлшэ тогтоо. Тэдэнэр үрэ дүн һайнтай научна шэнжэлгэнүүдые, тодорхойлһон заабаринуудаа нэбтэрүүлжэ шаданагүй.

Бии байгаа научна заабаринуудай үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээгүй байдаг ушар үсөөн бэшэ. Энэ хэрэгые илангаяа Хүдөө ажахын, Мелиорациин ба уһанай ажахын Министерствэнүүд муугаар ябуулна. Ушар тиимэһээ республикын Министрнүүдэй Совет, КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһаг иимэ байдалые гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ, научна шэнжэлгын шанарые дээшэлүүлхэ, тэдэниие үйлэдбэридэ хэрэглэдэг болохо талаар хэмжээ абаха уялгатай.

— Үзэл суртал, политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ ехэ анхарал хандуулагдаа. Тиимэ байха ёһотойшье. Ниитын ажабайдалай хүгжэлтын хубилжа, шиидхэхэ зорилгонуудай улам орёо болоһо, уласхоорондын байдалдахи үзэл сурталай тэмсэлэй хурсадажа байһан сагта партиин эрхилдэг үзэл суртал-хүмүүжүүлгын ажал ябуулгын удха шанар гүнзэгырнэ. Совет хүншье хадаа тусгаар ондоо болоо. Тэрэнэй эрдэм мэдэсэ баяжаа, юрэнхы һонирхолынь дээшэлээ, оюун бодолой эрилтэ нилээд ургаа гээшэ. Иимэ болоод байһан сагта ниитэ-политическэ хүдэлмэриин эмхидхэлдэ, коммунистнуудай болон партийна бэшэ хүнүүдэй үзэл суртал хатуужалгада онсо боломжологотойгоор ханлаха эрилтэ табигдана бшуу, —гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ.

Политическэ һуралсалда ябагшадай тоо республика соомнай улам ургана. Энэ жэлдэ 73 мянга гаран хүн иимэ һуралсалда хабаадуулагданхай. Партийна организацинуудта һайнаар хүдэлдэг пропагандистнар улам олошорно.

Гэбэшье политическэ болон экономическа һуралсалай байдал мүнөө үе сагай эрилтэдэ зохино гэжэ бидэ хэлэхэ аргамнай үгы. Партийна болон экономическа һуралсалай хэшээлэй юрэнхы ойлгууламжын ёһоор үнгэргэгдэдэг, марксизм-ленинизмын теоретическэ асуудалнууд ойлгосогүйгөөр тайлбарилагдадаг, ажалша коллективүүдэй ажабайдалтай, бодото хэрэгтэй холбоогүй байдаг ушар үсөөн бэшэ. Иимэ дутагдалнууд Улаан-Үдэ городто, Түнхэнэй, Баргажанай болон бусад хэдэн районуудта үзэгдэнэ.

Аман үгөөр политическэ мэдээсэл ажалшадта дамжуулха хүдэлмэри эмхидхэхэ талаар республикын партийна организацинууд яһала дүй дүршэлтэй. Олонниитын дунда ябуулагдадаг ойлгууламжын хүдэлмэриин шанар нилээд һайжараа. Республика доторнай хэдэн мянган агитаторнууд, лекторнууд, политинформаторнууд хүдэлнэ. Полит-үдэр үнгэргэгдэнэ. Гэхэтэй хамта аман үгын политическэ агитациин байдал бүхы дээрээ һайн байна гэжэ боломоор бэшэ. Зарим коллективүүдэй агитаторнууд, политинформаторнууд хаа-лахан хүдэлмэри ябуулна, алибаа асуудалнуудта зохихо харюу үгөөдхимөөр шухала материалнуудаар ходо, һайса хангагданагүй.

Ажалай журам бэхижүүлхын түлөө, хомхой хобдог ябадалтай, архидалгатай тэмсэхэ ушарта ажалша коллективүүдэй хүмүүжүүлхы хүсэн гүйсэд дүүрэн хэрэглэгдэнэгүй. Предприятиин хүтэлбэрилэгшэд, партийна, профсоюзай болон комсомолой хүдэлмэрилэгшэд энэ хүдэлмэрие бодотоор толгойлон ябуулнагүй. Харуулан ойлгуулха агитацида, социалис мүрысөө эмхидхэлгэдэ дутагдалнууд олон бии байһаар.

Пропагандистска, политико-хүмүүжүүлгын бүхы хүдэлмэриин ашаа үрые дээшэлүүлхые оролдохо шухала, марксизм-ленинизмын сурталые, КПСС-эй дотоодын болон гадаадын политикые тайлбарилан ойлгуулхын тула ажалша коллектив бүхэндэ саг үргэлжын хүдэлмэри ябуулха, буржуазна хархис сурталай, Пекинэй хүтэлбэрилэгшэдэй харата муухай гегемонис үзэлэй муу муухайе элишэлэн харуулха шухала.

Газетэ болон журналнууд, телевидени болон радио-дамжуулга манай республикын ажалшадай ажабайдалай, һуудал байдалай тон шухала зүйлынь болонхой. Олониитын дунда хүмүүжүүлхы ехэ хүдэлмэри ябуулдаг байһые элидхэлшэ тодорхойлон тэмдэглээ.

Тиихэ зуураа тэдэнэрэй ехэ арга боломжонууд гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй. «Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдэй редакцинууд, телевидени болон радио-дамжуулгын комитет үзэл сурталай асуудалнуудаар абтаһан КПСС-эй ЦК-гай тогтоол соо заагдаһан эрилтэнүүдые удаанаар бэелүүлнэ. Партийна организацинуудай, промышленностьдахи, хүдөө ажахыдахи, транспорт болон барилга дээрэхи жэшээтэ һайн хүдэлмэриие улам үргэнөөр дэлгэрүүлхэ талаар эрид шууд оролдолго гарганагүй, республикын районуудай, ажалша коллективүүдэй экономическэ болон социальна хүгжэлтые, үзэл сурталай хүдэлмэрине комплексноор эрхилхэ гэхэ мэтын шухала асуудалнууд алишье талаһаа үргэнөөр харуулагданагүй, эрхим пропагандистнуудай, агитаторнуудай, политинформаторнуудай дүй дүршэл тухай материалнууд үсөөнөөр толилогдоно.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүд, коммунис байгуулалтын мүнөө үе сагай зорилгонууд хадаа олониитэдэ мэдээсэл дамжуулдаг газарнуудһаа, бүхы журналистнуудһаа өөһэдынгөө бэлиг шадабарие улам дээшэлүүлхэ, дааһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандаха эрилтэ табина гэжэ элидхэл соо заагдаа.

Партиин XXVI съездын документнүүдэй удхые үргэнөөр ойлгуулха, тэрэнэй сурталые коммунист бүхэндэ, совет хүн бүхэндэ хүргэхэ гээшэ партийна, ниитын организацинуудай, үзэл сурталай эмхи зургаануудай мүнөө үедэхи гол шухала зорилгонь болоно. Энэ хүдэлмэри эхилээд байна. Районуудта, предприятинуудта пропагандистска бүлэгүүд ошонхой, үзэл сурталай хүдэлмэри ябуулдаг бүхы кадрнуудтай семинар үнгэргэгдэжэ байна.

Гэбэшье зарим коллективүүдтэ ябуулагдажа байгаа ойлгууламжын хүдэлмэриин дэлисэ, удхань мүнөөдэрэй эрилтэдэ харюусанагүй. Олон элидхэлшэд, политинформаторнууд, агитаторнууд, энэ хүдэлмэридэ хабаадуулагдаагүй байһаар. Зарим тээгүүрхи лектори съездын материалаар хүдэлмэри ябуулжа эхилээшьегүй байха юм.

Зохёохы ажалтанай эмхинүүдэй үмэнэ съездын шиидхэбэринүүд соо ехэ зорилго табигданхай. Зохёохы оюун бэлигтэ интеллигенциин политическэ мэдэсые дээшэлүүлхэ, тэдэнэй ниитын ажал ябуулгые эдэбхижүүлхэ, искусство ба ажалша коллективүүдэй хоорондохи холбоо бэхижүүлхэ эрилтэ тэдээн соо тодорхойлогдонхой. Республикын зохёохы бэлигтэй хүдэлмэрилэгшэд литературын, искусствын, театральна олоншье, һайншье зохёолнуудые бүтээгээ. Тиигэбэшье мүнөө үе сагай темэдэ анхаралаа ехээр хандуулхые, манай мүнөө үеын хүнэй, коммунизм байгуулагшын шэнжэ шанарые алишье талаһаань харуулхые хүсэхэ байнабди.

Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ, шэнэ хүнэй болбосоролдо соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд шухала үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Манай республика библиотекэ, клуб, музей болон кинотеатрнуудаар яһала олон. Гэхэ зуура тэдэнэй ажал ябуулгын удхань хадаа хүн зоной ургажа байгаа эрилтые даб дээрэ гүйсэд хангажа шаданагүй.

Ушар тиимэһээ соёлой бүхы эмхи зургаануудай хүдэлмэрие һайжаруулха, КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые тайлбарилан ойлгуулха хэрэгтэ, съездын хараалһан түсэбүүдые дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлгэдэ тэдэниие эдэбхитэйгээр хабаадуулха зорилго табигдана.

Дээдэ болон дунда һургуулинуудай, техническэ мэргэжэл олгохо һуралсалай зургаануудай үмэнэ партиин съезд ехэ зорилго табяа. Кадрнуудые бэлдэлгын шанар дээшэлүүлхэ, алишье талаараа эрдэмтэй, гүнзэгы мэдэсэтэй, түгэс шадабаритай, политическэ гүнзэгы мэдэрэлтэй мэргэжэлтэдые хүмүүжүүлхэ гээшэ гол шухала зүйлынь болоно.

— КПСС-эй XXVI съезд дээрэ парти тухай ленинскэ уртал саашадаа улам хүгжөөгдөө, совет арадай манай бологшо тэрэнэй үүргын бүри ургажа байһаниинь баталагдаа, —гэжэ элидхэлшэ хэлээ.

Арадай ажахые партийна талаар хүтэлбэрилгын, олониитын дунда ябуулагдадаг партийно-политическэ бүхы хүдэлмэриин онол шадабарине, арга методые нарижуулан һайжаруулха асуудалнууд үргэнөөр харагдаа. Тиихэдээ кадрнуудтай ябуулдаг хүдэлмэрине саашадань һайжаруулха, дүүргэлтын хиналта эмхидхэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Партийна хүтэлбэрилгын гол удхань хадаа дэбжүүлэгдэхэ хүнүүдые шэлэн ололго, дүүргэлтые шалгалта болоно гэжэ Ленинэй хэлэһэн үгэнүүд тушаа Л. И. Брежнев элидхэл соогоо һануулаа.

Хүтэлбэрилхы кадрнуудай шанар шэнжэ ходо һайжаржа байна. Энээниие манай республикын байдалһаа жэшээлэн ойлгомоор. Мүнөө партиин горкомуудай, райкомуудай секретарьнарай 60 шахуу процентнь инженерно-техническэ, экономическагү, али хүдөө ажахын мэргэжэлтэн юм. Энэ һайн зүйл гээшэ. Гэхэ зуура үйлэдбэри дээрэһээ партийна аппарадта хүдэлхэеэ ерэһэн зарим мэргэжэлтэд политическэ талаараа дүршэлгүйдэнэ. Тиигэжэ партийна органуудые захиргаанай-ажахын хүтэлбэриин шэнжэтэй болгохоёо һанана. Иимэ дутагдалнуудые усадхахын тула партийна хүтэлбэрилэгшэдэй политическэ бэлэдхэлые улам дээшэлүүлхэ ёһотойбди.

Хүнүүдэй ажал хэрэгые, политическэ шэнжэ шанарые ёһоор шэнжэлэнгүйгөөр хүтэлбэрилхы тушаалнуудта дэбжүүлжэрхидэг ушарнуудтай бидэ ушардаг гээшэбдн. Тэрээнһээ уламжалан, номенклатурна хүдэлмэрилэгшэдые түргэ түргөөр һэлгэхэ саг болоно. Илангаяа ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна организациин секретарьнар олоор һэлгэгдэнэ бшуу. Иимэ дутагдал Сэлэнгын, Зэдын, Хяагтын, Загарайн, мүн бусад районуудта үзэгдэнэ.

Удаань элидхэлшэ саашадаа дэбжүүлэгдэхэ кадрнуудые шэлэн олохо, бэлдэхэ, абтаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые хинаха асуудалнууд тушаа тогтоо.

Алибаа үүсхэлнүүдые дэлгэрүүлхэ, хүгжөөхэ хэрэгтэ партиин обкомуудай, горкомуудай, райкомуудай дүүргэдэг үүргые дээшэлүүлхэ асуудалда съездын анхаралаа хандуулһан тухай хэлээ. КПСС-эй обкомой, Улаан-Үдын горкомой бэелүүлхэ гол шухала зорилгонь хадаа КПСС-эй районно комитедүүдые саг үргэлжэ бэхижүүлжэ байха, тэдэнэй хүдэлмэриин арга дүршэлые нарижуулха, хэрэг эмхидхэлгын һайн дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ асуудал болоно гэжэ элидхэл соо онсологдоо.

Партийна эхин организацинуудай эрхилдэг парти доторой бүхы хүдэлмэриин байдалые саашадань һайжаруулха асуудалнууд тухай элидхэлшэ мүн лэ дэлгэрэнгыгээр тогтоо. Партиин зэргые үргүүлхэ. партийна суглаанда бэлдэхэ, тэрэниие үнгэргэхэ, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгые хүгжөөхэ, партийна комитедүүд ба олониитын хоорондын холбоо бэхижүүлхэ, эрхэтэдһээ ороһон бэшэгүүдые харалгые һайжаруулха, парти доторой мэдээсэл үргэдхэхэ шухала байһые тодорхойлбо.

Коммунистнуудай ниитын болон ажалай эдэбхиие хүгжөөлгэ имагтал партийна журам бэхижүүлгэтэй сэхэ холбоотой. Партида орохо дуратайшуул улам олошорно. Тиимэһээ партида абалгада тон ханалгатайгаар хандадаг болоо. Гэбэшье КПСС-эй зэргэдэ элдэб, үнэн сэхэ бэшэ хүнүүд ороод байдаг. Тиимэшүүлһээ парти эрид шууд хахасадаг байна гэжэ съезд дээрэ тэмдэглэгдээ.

Нёдондо областной партийна организацида 170 хүн КПСС-эй гэшүүнһээ гаргагдаа. Тэдэнэр хадаа КПСС-эй Уставые, совет хуулинуудые сахилгые уялгата хэрэгнай гэжэ тоолодоггүй хүнүүд болоно бшуу. Тэдэнэй дунда хүтэлбэрилхы тушаалтай хүнүүдэй олон бии байһаниинь гэмшэлтэй. Саашадаа партийна организацинууд партийна журам саг үргэлжэ бэхижүүлжэ байха уялгатай.

Ажалшадай ниитын
нуудые партийна таа
тэлбэрилхэ асууда
съезд дээрэ ехэ анхара
дуулагдаа. Съездын
хойлһон зорилгонуудтай
хилдуулан, республики
нистрнүүдэй Совет,
депутадуудай городской
лон районно Советүүд
публикын ажахые хү
хүн зониие хангаха,
мическа болон со
хүгжэлтые комп
бэелүүлгэ хангаха, ре
кын оршондохи пред
нуудай, эмхи зург
хүдэлмэрине эдэбхит
лан хүтэлбэрилхэ,
хэрэг зүбөөр эрхил
гатай.
Таагүй элдэб хаза
далтай, үбэршэлгэ
хайра гамгүйгөөр гар
ха ушартай. жураам
далтай тэмсэхэдээ,
хиналтын арга болон
дые гүйсэд дүүрэн
хые оролдохо шухала.
Профсоюзай ор
үмэнэ XXVI съезд
гатай зорилгонуудые
Ажалшадай эдэбхи эр
хүгжөөхэ, коллектив
ворнуудые дүүргэхэ
заатагүй хангаха, аж
хай хуулинуудые с
ажалай журам эбдэх
хойрог ааша гаргаха
тай эрид шууд тэмсэ
дэлмэреэ улам шанг
уялгатай. Профсоюз
лэй бии байгаа соёл
лэй эмхи зург
спортивна болон ал
эмхинүүдые гүйсэд
жэ, ажалшадай амар
гые удхатайгаар
шухала.
Ленинскэ комсомол
ябуулгые КПСС-эй
үндэрөөр сэгнээ.
эрдэм пургуулитай
зарим залуу хүнүүд
ческэ талаараа бол
гүй, шудалһан мэрг
шье һаа, ажалдаа
салгагүйгөөр хандадаг
нууд бии гэжэ тэмдэ
Иимэ баримтануу
шье хүдэлмэридэ
Энэ хадаа ком
обкомой. партийна
зацинуудай анхарала
таблагүй байһанай г
лоно гэжэ элирхэйл
КПСС-эй горкому
комууд. партийна
ганизацинууд комсом
болон залуушуулые
зан заншалай, үзэ
лай-политическэ т
ябуулдаг хүмүүжү
хүдэлмэрие шангадх
гатай. Энэ хүдэлмэри
сомолшуудай бодото
хэрэгтэй. тэдэнэй ү
риин ажабайдалта
холбоотойгоор ябуул
хала.
— Коммунис
тын шэнэ шатада ма
ной дабшан ороһые К
XXVI съездын шиид
нууд тодорхойлно. Тэ
хэбэринүүд дэлхэйн
тын бүхы ябасада з
лөө үзүүлхэ байһани
жаггүй.
— Съездын таби
рилгонууд асари ех
хараатай, урма зор
руулмаар. Манай
ной партийна ор
республикын бүхы
съездын шиидхэбэр
һайшааха зуураа,
зорилгонуудые бэе
тула улам эршэтэй
тэрүүгээр ажаллаха
наа гүн зүрхэн
гоно. Ушар тиимэһ
приятинуудай, колхо
совхозуудай, албан
дай, эмхи зургаану
лективүүд суглаан
тингнүүд дээрээ ш
гуудые абана,
бүхы хүдэлмэриин а
шанарые саашадаа
лүүлхэ арга боломж
элирхэйлнэ. Иигэжэ
эй XXVI съездын ш
ринүүдые, съездын
һан коммунис байгу
шэнэ, асари ех
амжалтатайгаар
лай республикын
хые, соёлые саашад
жөөхэ найдамтай
ри байгуулна
жэ нүхэр Модогое
лэйнгээ эсэстэ мэд

Республикын партийна эдэбхитэдэй суглаанда хабаадагшад (зүүн гарһаа): Б. Базарсадаева — Мухар-Шэбэрэй районой Суулгын совхозой тугалшан, В. Аширова — ВЛКСМ-эй обкомой секретарь, М.-Ж. Черников — Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводой токарь, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Б. Жамбалов — Хориин Хориин совхозой директор, Б. Аюшеева — Улаан рин сэмбын комбинадай нооло илгагшадай бри

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ ф

ОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ ЭДЭБХИТЭДЭЙ СУГЛААН

ЭЕЛҮҮЛГЭДЭ БҮХЫ ХҮСЭЕЭ ЭЛСҮҮЛЭЕ!

ЭЛИДХЭЛ ТУХАЙ ҮГЭ ХЭЛЭЛГЭ

...ажалэй hүүлээр КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь, партиин XXVI съездын делегат А. М. ... үгэ абаба.

Партиин съездэдэ табиhан КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл халаа айхабтар теоретическэ ба бодото ажалдаа удха шанартай. Энэ дотор саашадаа бэелүүлгэдэхэ зорилгонууд ба тэдэниие яажа дүүргэхэ арга замууд тодорхойлогдоhон байна, — гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ.

Ерээдүйн жэлнүүдтэ городоо, республикын экономико ба соёл хүгжөөхэ, городой хүн зоной hуудал байдал hайжаруулха тула ехэшье, харюусалгатайшье зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэй. Нэн түрүүн үйлэдбэриин ашаг үрэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, шэнэ техникын хүгжэлтые ... үйлэдбэридөө хэрэглэхэ, хүдэлмэриин шанар hайжаруулха, бүхы юумэеэ алмаhаар гамнаха шухала болоно.

Арбадахи табан жэлэй туршада городто ороhон предприятинуудай тооо үсөөрүүлхэ хэрэгтэ анхарал табигдаагүй haa, тиимэ биратай дүн туйлагдаагүй. ... 1980 оной дүнгөөр ... ороhон 4 предприяти байгаа, харин энэ жэлэй түрүүшын кварталда тэдэнэй тоо 11 болохоор хүрэбэ.

Байрын, коммунально-ажахын байдалай болон социально-соёлой барилганаудай хэмжээе ехэ болгохо гээшэ бидэнэй эгээн шухала зорилгонь болоно. 11-дэхи табан жэлэй туршада городой, илангаяа городой шадархи барилгада хүбилалта хэгдэхэ зэргэтэй. Энэ 135-дахи шэнэ ..., 9 дабхар томо ... гэрнүүд баригдажа захилагдаа юм. Тиимэ гэрнүүдэй ... зохёолдонхой, тэрэ болбосоруулалта бэелүүлхэл хэрэгтэй.

Барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ тула барилгын үйлэдбэриин баазаа бэхижүүлхэ хэрэгтэй. Арбадахи табан жэлэй туршада энэ талаар биратай юумэн хэгдээгүй, түмэр-бетон эдлэлнүүдэй үйлэдбэриин ..., модо дархалалга, ... болон барилгын бүтээлэй продукци үйлэдбэрилгэ ... ороhон байна. Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ эдэ дутуу ... усадхагдаха ушартай.

Мүнөө үедэ «Главбурятстрой» гэдэг барилгын шэнэ трест байгуулагданхай. Энэ трест барилгын хэмжээе дээшэлүүлхэ, шэнэ барилгануудай саг соонь ашаглалгада ..., шанарыень hайжаруулхын талаар эрид хэмжээ ... хэрэгтэй.

Тэрэнтэй хамта, барилгашадай, хабсаргагшадай коллективүүдые бэхижүүлхэ, тэдэнэй ажалай болон ажахын зохид эрхэ байдал ... Тэдэ газартаа торожо ... туhалха байна. Энэ талаар партиин горком болон районой райкомуудай, городой болон районой советүүдэй комсомолнуудай, барилгануудай партийна, профсоюзна организацинуудай шухала ... мүн.

Бусад республиканууд тоодо Буряадай АССР-эй экономико ба соёлые хүгжөөхэ хэмжээнүүдэй абтаhан тухай КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл соо тэмдэглэгдэнхэй. Энэ ... ехэ хүндэтэй байха ..., экономико болон соёл хүгжэлтэ туйлаха харюусалгыемнай дээшэлүүлнэ.

... ондо республикамнай ... ойе тэмдэглэхэ. Партиингаа съездын шиидхэбэриие бэелүүлхын тэмсэхэ зуураа, олон республикынгаа энэ ... болонобди. Городой ажалшад ойрын хоёр ... туршада аэропортоё ... дүүргэхэ, шэнэ аэровокзал ашаглалгада ..., 12 дабхартай гостиница барижа дүүргэхэ, городоо ... түхэлтэй болгохо, ... шухала зорилгонуудые ... зэргэтэй.

... городой ажалша коллективүүд хүдөөдэ шефскэ туhаламжа хүргэхэ уялгатай. ... коллективүүд хүдөөдэ гэр байра бариха даалгабартай. Теэд энэ хүдэлмэреэ эхилээдүй байгаашад бии. Мүн хабарай таряалангай үедэ туhалха болоно.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэриие амжалтатайгаар бэелүүлхын тула партиин хүтэлбэриин онол ар... ... нарижуулан hайжаруулха ёhотойбди. Илангаяа партийна эхин организацинуудай, партийна бүлэгүүдэй ажал ябуулгые hайжаруулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаха байна. ... кадрнуудые ..., хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй харюусалга дээшэлүүлхэ ... съездын шиидхэбэриие ... табигданхай.

Удаань КПСС-эй Захаамнай райкомой нэгэдэхи секретарь С. С. Бадмаев үгэ хэлээ ..., районой бүхы ... партиингаа ... болон дотоодын ... халуунаар дэмжэжэ, съездын табиhан зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэеэ элсүүлхэ ... мэдүүлиэ гэбэ. Партиин XXVI съездын материалнууд олонитэдэ ... хүсэлтэйгөөр ажалша...

коллективүүдтэ 120 пропагандист эльгээгдээ, партийна эхин организацинуудай олон тоото агитаторнууд, политинформаторнууд энэ хэрэгтэ хабаадуулагданхай, Политическэ болон экономическа hуралсалда хабаадагшад съездын материалнуудые шудалжа захалаа.

КПСС-эй XXV съездhээ хойшонхи үедэ совхозуудай дунда шатын хүтэлбэридэ 30 гаран мэргэжэлтэд хүдэлхөөр эльгээгдээ. Эдэ бүгэдэ үйлэдбэриин коллективүүдэй ажалай болон политическэ эдэбхи хэшээл дээшэлүүлгэдэ hайнаар нүлөөлhэн байха юм. Олонхи коллективүүд табан жэлэйнгээ түсэб үлүүлhэн байна.

Арад зоной hуудал байдал hайжаруулха хэрэгтэ парти, правительствын анхарал табижа байhанай ашаар ажалшадай ажана байдал нилээд дээшэлээ. Энэ үедэ 37 мянган дүрбэлжэн метр хэмжээнэй гэр байра, 650 үхибүүнэй байха сад-ясли ашаглалгада оруулагдаа юм. Дунда hургуулиин 2 байшан, 100 хүнэй амарха профилактори, Закаменскда гостиница, фельдшерскэ типовой 4 пункт, ажахынуудай хэрэглэмжэ хантаха 6 пункт бодхоогдоhон байна. Мүн холын малшадта гэр байра баригдаа.

Үнгэрhэн табан жэлэй туршада хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ 10 миллион түхэриг гаргашалагдаа. Совхозуудай материально-техническэ бааза бэхижүүлэгдээ.

1800 эбэртэ бодо мал шахан тарагалуулха хоёр ехэ байра Нуртада баригдаа, үрэмдэмэл 22 худаг малтагдаа, 17 мянган тонно силос дараха байра бүтээгдээ. Ажахынууд хоорондын агрохимическэ комплекс баригдаха байна.

Тиигэбэшье хүдөө ажалдамнай дутагдалнууд, бэрхэшээлнүүд олон ушарна. Энэ ушарhаа hүүлэй хоёр жэлэй туршада мяха, hү болон ноохо үйлэдбэрилгэ бага боложо, табан жэлэй түсэбтэ даабаринууд дүүргэгдээгүй үлөө. Энэмнай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай эмхидхэхы хүдэлмэриин дутагдалнуудhаа болоо гээшэ. Мүнөө үедэ эдэ дутуу дундануудые усадхаха хэмжээнүүд абтажа байна.

Партиингаа XXVI съездын шиидхэбэринүүдые, шэнэ табан жэлэй түсэбүүдые бэелүүлхэ талаар социалис мүрысөөн хүсэ ехэтэйгээр дэлгэржэ байна. Ажалша коллективүүд урид абаhан уялгануудаа шэнэлнэ, дээшэлүүлнэ.

Малай үбэлжэлгэ урда жэлэйхиhээ hайнаар үнгэргэгдэжэ байна. Адууhа малай үхэл гарза үсөөрөө. Фермэнүүдтэ hү hаали нилээд дээшэлжэ, гүрэндэ hү худалдаха кварталай түсэбые мартын 20-до дүүргэхэ арга олгоо. Эхэ малай hубайралгатай тэмсэжэ, зарим тэды хубилалта туйлагдаа.

Малаа тэжээлээр хангаха хэрэгтэ районой партийна организаци саг үргэлжын анхарал табиха байна. Тэжээлэй шанар hайжаруулха олон хэмжээнүүд хараалагданхай. 18 мянган тонно сенаж, силос дараха, ажахы бүхэндэ минеральна үтэгжүүлгэнүүдые хадагалха байранууд баригдаха, тэжээл үйлэдбэрилхэ ажахынууд хоорондын предприяти эмхидхэгдэжэ, Баяндолон, Дархитын болон бусад нютагуудай 2 мянган гектар газар дээрэ культуртехническэ хүдэлмэри хэгдэжэ, намаг хатаагдажа, ашаглагдаха байна. Мүн гэр байра барилга саашадаа үргэнөөр ябуулагдаха юм.

Арбадахи табан жэлэй туршада жэлдээ үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 5 мянгаад килограмм hү haahан тухайгаа, КПСС-эй XXVI съездэдэ хабаадажа, наhан соогоо мартагдашагүй ехэ юумэ үзэhэнөө «Байкал» учхозой hаалишан Л. Н. Седых суглаанда хабаадагшадта хөөрэжэ үгөө.

Ажахынгаа амжалтануудта манай фермын малшадай оруулhан хубита ехэ. Мүнөөшье би үдэртөө үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 13 килограмм hү haанаб. Ажахымнай хүтэлбэрилэгшэд малшадтаа анхаралаа ехээр табидаг. Фермэдээ түлөөhэгүйгөөр эдеэлдэгбди. Гэртэмнай түлеэ хахад сэнгээрнь үгэдэг. Гэр газаахи малдаа үбhэ тэжээл, таряа талханай зүйл абахадамнай туhалдаг. Советскэ райпогой хүдэлмэрилэгшэд манай эрилтэнүүдые хангаха гэжэ оролдодог, фермэдэмнай автолавка ходо ерэжэ байдаг. Хүдэлмэришэдэй hуудал байдал hайжарна, табан жэлэй туршада 70 гэр баригдаа.

Ажахымнай хүдэлмэрилэгшэд партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые халуунаар hайшаан дэмжэжэ, тэрэниие бэелүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Малай үүлтэр hайжаруулха, hайн гунжадые бэлдэхэ хэрэгтэй. Малаа тэжээлээр хангаха хэрэгтэ шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон. Таряалангай, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ арга боломжонууд хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй.

— Съездын урда тээхи социалис мүрысөөндэ ороhон олонхи коллективүүд абаhан уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаа, — гээд КПСС-эй Хэжэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь Р. Г. Баяртуев үгэеэ захалаа. — Хүртэйн леспромхозой коллектив продукци худалдаха хоёр hарынгаа түсэб съездын нээгдэхэ үдэртэ дүүргээ. Районой малшад оролдосотойгоор хүдэлнэ. Эдэнэр гүрэндэ мяха худалдаха кварталай түсэб болзорhоо урид дүүргээ. Гүрэндэ тушаагдаhан малай 70 гаран процентнь тарган гэhэн сэгнэлтэтэйгээр абтаа. hү haaлиин фермэнүүдэй коллективүүд гүрэндэ hү худалдаха кварталай түсэб болзорhоо урид дүүргээд, түсэбhөө үлүү 500 центнер hү худалдаха байна.

Районой совхозуудай, «Сельхозтехникэ» болон «Сельхозхимия» нэгэдэлнүүдэй механизаторнууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд хабарай тарилгын хүдэлмэридэ техникээ саг соонь, hайн шанартайгаар бэлдэхэ гэhэн үүсхэл республика доторoo гаргаа hэн. Мүнөө эдэнэр абаhан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргээ гэжэ баяртайгаар мэдээсэнэбди. Шэнэ жэл гаратар хүрьhэ элдүүрилхэ машинанууд бүхыдөө бэлэн болгогдоод байгаа. КПСС-эй XXVI съездын нээгдэхэ үедэ ороohоной 146 комбайн заhагдажа дүүргэгдээд байhан юм. Мартын 15 хүрэтэр тракторнуудай заhабарилга дүүргэхэ гэhэн үгэдөө хүрөөбди. Мүнөө үлөөшэ 27 трактор Тароагатайда заhабарилагдана. Нигэжэ сэлэнгынхидэй дүй дүршэл хэрэглэжэ, манай «Первомайский», «50 лет Октября», Худанай, Чисааныг совхозууд комбайнуудые үбэлдөө заhажа болохо, заhабарилха хэрэгтэй гэжэ мэдэрээ. Зүгөөр механизаторнуудтаа үйлэдбэриин болон ажаhуудалай зохид арга олгохо шухала байба. Энэ талаар ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинууд яhала оролдоо.

Районой малшад энэ жэлдэ 5 мянга гаран тугал томо болгохо хүсэлтэй. Энэмнай урда жэлэйхиhээ 1300-гаар олон болоно. Нёдондо гарзалуулhан малайнгаа тоо толгойе ойрын хоёр жэлэй туршада хүсэлдүүлжэ, 11-дэхи табан жэлэй шатада гараха байнабди. Тиимэhээ энэ жэлэйнгээ үбэлжэлгые эмхитэй hайнаар түгэсхэхэ гэжэ оролдонобди.

Мүнөө үедэ КПСС-эй XXVI съездын материалнуудые арад зондо ойлгуулха хүдэлмэридэ 216 агитатор, 118 политинформатор, 183 лектор, 101 элидхэлшэ хабаадана. Эдэ материалнууд политhургуулинуудта, экономическа гэгээрэлээ дээшэлүүлхэ hургуулинуудта шудалагдажа байна.

Үйлэдбэриин олон түрүүшүүл, комсомолшууд эдэ үдэрнүүдтэ партиин зэргэдэ орохо мэдүүлгэнүүдые барина. Бүхыдөө энэ жэлэй эхинhээ 46 хүн КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтаа. Эдэнэр гол түлэб хонишод, hаалишад , модо бэлэдхэгшэд байха юм.

Тиигэбэшье манай хүдэлмэридэ дутагдалнууд олон ушарна гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлээ. Худанай, «50 лет Октября», Хэжэнгын совхозуудта тугалнууд, хонид гарзалуулагдана. Эхэ малай hубайрха ушар усадхагданагүй.

Үгынгөө түгэсхэлдэ нүхэр Баяртуев Хэжэнгэ голой захаархи ой модоной хаира гамгүй отолгдожо байhаниие буруушаажа хэлээ. Имагтал энээнhээ боложо, Хэжэнгэ голой уhан бага болошоо. Хэрбээ дүшөөд ондо энэ голоор секунда соо 20 кубометр уhан урдадаг байгаа, мүнөө тэрэ 1 кубометртээ орошоо. Хэрбээ саашадаа иимэ ябадалые болюулаагүй haa, Хэжэнгэ гол шэргэн хаташаха байна гэбэ. Энэ талаар КПСС-эй обкомдо, республикын Министрнүүдэй Советдэ хоёр удаа хандаабди. Теэд ямаршье хэмжээн абтанагүй.

— 1975 ондо эмхидхэгдэhэн барилгын «БАМтоннельстрой» управлениин хүдэлмэришэдэн коллектив Байгал-Амарай түмэр зам дээрэ тоннельнүүдые бариха арбадахи табан жэлэйнгээ түсэбые нэрэтэй солотойгоор бэелүүлээ, — гээд «БАМтоннельстрой» управлениин начальник В. А. Бессолов үгэеэ эхилбэ. — Арбадахи табан жэлэй хугасаа соо тоннельнэ найман отряд, хоёр томо автобаза, оньhожоруулгын управлени, үйлэдбэрилгын технологическа комплектациин управлени, гэр байрын-коммунальна конторо гэхэ мэтэhээ бүридэhэн томо коллектив эмхидхэгдэhэн байна.

Энэ хугасаа соо Бага БАМ дээрэ 1,3 километр утатай Нагорный тоннель ашаглалгада үгтөө. Тиин БАМ-ай Буряадай участок дээрэ тоннельнүүдые бариха хүдэлмэри дүүрэн хүсөөрөө эршэдхэгдэhэн байна. 15 мянган хүнэй ажаhууха, гүйсэд болбосон түхэлтэй болгогдоhон табан томо посёлок бодхоогдоо. Байгалай, Мысовойн, Хойто.Муяын тоннельнүүдэй барилгын талмай нээгдээ. Арбадахи табан жэлэй үедэ 10018,9 метр гол тоннель, 8758 метр транспортно-дренажна штольни малтагдажа, 5766 метр тоннель бетоноор бүхэлэгдэhэн гэхэ гү, али 120 мянга гаран кубометр бетон шудхагдаhан байна.

Арбадахи табан жэл манай хүдэлмэришэдэй ажалай баатаршалгын эдэбхи бадаргаhан үе болоо. Гүрэнэй түсэб ба социалис уялгануудаа болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө оролдон, манай Л. И. Базалий, В. Ф. Смирнов гэгшэдэй толгойлдог бригаданууд транспортно-дренажна штольни малтаха түсэбөө болзорhоонь жэлээр уридлан дүүргэhэн байна. Ю. Д. Бардаченкын хүтэлбэрилдэг бригада үнгэрэгшэ октябрь hара соо Байгалай тоннель малталгада 138 метр гаталаа hэн. Энэ орон соомнай эгээл ехэ үрэ дүн болоно. Табан жэлэй ажалай дүнгүүдээр манай управлениин олон хүдэлмэришэд гүрэн түрынгөө шагналнуудта хүртөө hэн. Тэрэ тоодо проходчигуудай комплексно бригадын бригадир Валентин Романович Толстоухов Социалис Ажалай Геройн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

«БАМтоннельстрой» управлениин бүхы коллективүүд арбадахи табан жэлэн hүүлшын жэл —1980 ондо илангаяа эршэтэйгээр хүдэлжэ гараhан байна. Барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ бүтээхэ хүдэлмэриин түсэб хадаа 1980 онойхиhоо 20 процентээр дээгүүр юм. Бүхыдөө 58 миллион түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагдана. 1981 ондо Байгалай тоннельдэ бетоноор 3 мянган метр бүхэлэлгын, мүн нилээд ехэ электро-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ байнабди. Тоннелиин хахадые түмэр зам табилгада бэлдэхэ зорилго урдамнай табигданхай. Байгалай тоннель малталгада олоhон дүй дүршэлэйнгөө үндэhөөр хаража үзэхэдөө, урдаа табиhан зорилгоё дүүргэхэбди гэжэ манай хүдэлмэришэд этигүүлнэ.

Улаан-Үдын локомотив-вагон заhабарилгын заводой слесарь Н. Ж. Бурцева үгэ үгтэбэ.

Манай локомотив-вагон заhабарилгын заводой хүдэлмэришэд бүхы совет арадтаяа адляар түрэл Коммунис партиингаа ээлжээтэ съездын материалнуудые халуунаар угтаа. шудалан үзэжэ байнхай гэжэ тэрэ үгээ эхилбэ.

Совет арадай материальна ба соёл-культурын байдалые саг үргэлжэ үргэдхэн hайжаруулхын түлөө партиингаа оролдожо байhые ойлгон, Улаан-Үдын локомотив.вагон заhабарилгын заводой коллектив 1981 онойнгоо гүрэнэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ гэhэн нэгэ hанал эрмэлзэлтэйгээр хүдэлжэ байна. Заводой коллектив КПСС-эй XXVI съездые угтуулан абаhан социалис уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргээ hэн. Съездын урда тээ дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй долгин соогуур коллектив дотор элдэб үнэтэ үүсхэлнүүд гарапан байна. Тиигэжэ, жэшээнь, механическа цехэй фрезеровщик, Ленинэй ба Ажалай Улаан Тугай орденуудай кавалер Д. Г. Степанов арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэн жэлэй даабариие 3,5 жэл соо гэхэ гү, али заводойнгоо баригдажа эхилhээр 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дүүргэхэб гэhэн уялга абажа, нүхэдөө мүрысөөндэ урихан байна. Вагон.хабсаралгын цехэй Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, Ажалай Алдар Солын III шатын орденой кавалер В. А. Поповой ударидадаг слесарьнүүдэй бригада табан жэлэйнгээ даабариие дүрбэн жэл соо дүүргэхэ гэhэн уялга абаа бэлэй. Кузнечнэ цехэй Ж. Р. Бадмаевай толгойлдог дархашуулай бригада табан жэлэйнгээ түсэбые мүн лэ дүрбэн жэл соо дүүргэхээр шиидэнхэй. Тинхэдэ локомотив-хабсаралгын цехэй слесарьнүүдэй бригада (бригадирынь В. А. Агафонов) табан жэлэй туршада гансал эрхим шанартай продукци бүтээхэ гэhэн үүсхэл гаргаа hэн.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ коллективэй урда үнгэрэгшэ табан жэлэнхиhээ жэшээгүй ехэ, үндэр зорилгонууд табигдана.

«1981—1985 онуудта түмэр замай транспортын хүдэлмэриие hайжаруулха ба комплексно гуримаар хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой ёhoор заводые саашадаа урдынхиhаа хоёр дахин ехэ продукци бүтээн гаргадаг болохоор hэльбэн шэнэлхэ зорилго табигдана. Энэ хүдэлмэри мүнөө эхилэнхэй. Заводто барилгын управлени, капитальна барилгын таhаг эмхидхэгдэнхэй. Бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулагдажа, нэн түрүүн ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдаhан комплекснуудай барилгын талмай сүлөөлэгдэжэ байнхай.

Заводоо hэльбэн шэнэлхэ талаар горитой ехэ хүдэлмэриин бүтээгдэхэ байhые хараадаа абажа, партийна организаци энэ хэрэгые өөрынгөө гол зорилго гэжэ тооло-но.

Саашадаа нүхэр Н. Ж. Бурцев КПСС-эй XXVI съезд дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй онсо тогтоhон бодолнуудhаа уламжалан, мүнөө үеын хүдэлмэришэн хүнэй түхэл шэнжэ тухай, коллектив дотор ябуулагдадаг коммунис хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тухай, мүн энэ талаар заводой партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудай урда табигдапан зорилгонууд тухай тогтон хөөрэбэ.

Тэрэнэй hүүлээр КПСС-эй Гусиноозёрско горкомой нэгэдэхи секретарь А. С. Аржанович үгэ абаба.

Арбадахи табан жэлэй хугасаа соо Сэлэнгын районой экономико эрид дээшэлhэн байна. Гусиноозёрско ГРЭС-эй түрүүшын ээлжээн, Холбоолжонон нүүрhэнэй уурхай ашаглалгада үгтөө. Энэ хадаа манай райондо эгээл томо түлишын-энергетическэ комплекс болоно. Гусиноозёрско ГРЭС-эй түрүүшын ээлжээнэй барилгада 250 миллион шахуу түхэригэй капитальна hомололго хэгдэпэн байна. Теэд проект зохёолгын ба барилгын зарим тэды алдуутайгаар ябуулагдапанай гэмээр энэ ехэ капитальна hомололго гүйсэд ашаг үрэсэ үгөөгүй гэжэ тэмдэглэмээр. 1981 — 1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд дотор Гусиноозёрско ГРЭС-эй 1 миллион 200 мянган киловатт-час электрын элшэ үгэхэ хүсэтэй хоёрдохи ээлжээнэй барилга дүүргэгдэхээр хараалагдана. Энэ арбан нэгэдэхи табан жэлдэ манай шиидхэхэ гол зорилгонуудай нэгэн болохо юм.

Хэнэйшье мэдэхээр, ГРЭС-эй жэгдэ hайнаар хүдэлхэ арга боломжонь Холбоолжоной нүүрпэнэй уурхайн хүдэлмэриеэ сэхэ дулдыдаха байна. Энэ уурхайн саашанхи арга боломжые элирүүлhэн геологическа шэнжэлэнүүдэй ба проектнэ хүдэлмэриин дүнгүүдээр харахада, уурхайн проектнэ хүсэндэнь хүргэхэ үшөө 20 миллион шахуу түхэриг мүнгэ зөөри hомолхо, элдэб инженерно түхеэрэлгэнүүдтэй шэнэ түмэр харгы бариха, 25 шэнэ тепловоз, 30 гаран БелАЗ-ууд, экскаваторнууд ба бусад техника абаха хэрэгтэй болоно. Тинхэдэ энэ предприятиин хүдэлмэришэдэй тооё олошоруулха, энээнhээ уламжалан, үшөө 30 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр.байра бариха хэрэг гарана.

Гадна Гусиноозёрскдо шэнэ завод баригдажа эхилэнхэй. Тэрэ, түсэбэй ёhoор, 1985 ондо түрүүшынгээ продукци үгэхэ юм. Эндэшье гэр байра болон социально-ажаhуудалай барилганууд хэгдэхэ болоно бшуу.

Районой хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй урда арбан нэгэдэхи табан жэлдэ мүн ехэ зорилгонууд табигдана. Үнгэрэгшэ үбэлэй, мүнөө жэлэй түрүүшын hарануудай ажалай дүнгүүдээр харахада, урдаа табигдапан зорилгоё нэрэтэй солотойгоор дүүргэхээр манай хүдөөгэй ажалшад зориглонхой гээд тэмдэглэмээр. Малай түл абалга яhала hайн ябажа байнхай. Гэбэшье абаhан түл түрэсээ гарзагүйгөөр түлжүүлхэ эгээл харюусалгатай үе оронхой гэжэ манай малшад ойлгоно, — гэжэ нүхэр А. С. Аржанович тэмдэглээд, районойнгоо коллективүүдэй хүдэлмэришэдэй дунда ябуулагдадаг үзэл сурталай ойлгуулалгын хүдэлмэри тухай хөөрөө.

Удаань КПСС-эй обкомой гэшүүн, «Забайкаллес» нэгэдэлэй генеральна директор В. Р. Ворожейкин үгэ хэлэбэ.

Түрэл Коммунис партиингаа ээлжээтэ XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтахые оролдон, нэгэдэлэй предприятинуудай коллективүүд продукци худалдаха түсэбөө сүм дүүргэhэн байна. Арбадахи табан жэлэйхитэй жэшээлэн харахада, товарна үйлэдбэриин хэмжээн 20,5 процентээр дээшэлhэн байна. Арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа гаргалга 38 процентээр, тэрэ тоодо мебель бүтээлгэ 25 процентээр ургаа, — гэжэ нүхэр В. Р. Ворожейкин мэдээсэбэ. — Табан жэл соо Онохойн модоной комбинатда модоной хибэдэhээр хабтагай бүтээлгэ 2,5 дахин ургаа. Нэгэдэлэй предприятинууд технологическа зомгоол гаргалгаяа 4 дахин дээшэлүүлhэн байна, тиихэдэ энээнэй гурбанайнь нэгэ хуби модо болбосоруулгын предприятинуудай гаргаhан хаядаhанhaa хэгдэhэн байха юм.

Модо бэлэдхэн зөөхэ ба товарна продукци худалдаха талаар арбадахи табан жэлэй түсэбтэ даабариие Баргажанай, Хурбын, Хорнин, Итанцын, Байгалай, Хандагатайн леспромхозуудай коллективүүд үлүүлэн дүүргэhэн байна. Мүн тиихэдэ Сэлэнгын модоной баазын, Буряадай мебельно-модо болбосоруулгын комбинадай, Улаан-Үдын ой модоной ажахын коллективүүд яhала hайн үрэ дүнгүүдые туйлаа. Съездые угтуулhан социалис мүрысөөндэ хабаадалсан, ой модоной 30 пункт болон цехүүд, 46 мастерска участок, 182 бригада, модо зөөдэг машинануудай 168 экипаж гэхэ гү, али бүхыдөө 4425 хүдэлмэришэд арбадахи табан жэлэйнгээ түсэб болон уялгануудые болзорhоонь урид нэрэтэй солотойгоор дүүргэhэн байна.

Энэ амжалта хадаа нэгэдэлэй предприятинуудта ябуулагдадаг шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ хүдэлмэриин, үйлэдбэриин процессүүдые оньhожоруулха ба автоматизацилха талаар гаргагдадаг ехэ оролдолгын ашаар туйлагдаа гэбэл алдуу үгы.

Үнгэрэгшэ табан жэлдэ нэгэдэлэй предприятинуудта бригадна подрядаар хүдэлхэ гуримые нарижуулха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Мүнөө энэ гурим хадаа нэгэдэлэй бүхы предприятинуудай ажалай амжалтын гол үндэhэн болонхой. Энэ гурим хэрэглэжэ ажаллаhанай ашаар олохон коллективүүд хүдэлмэриин үндэр бүтээсэ туйлаhан байна. Тиигэжэ. жэшээнь, Байгалай модоной баазын Ю. Р. Третьяковой ударидадаг томодхомол бригада 1980 ондо 208 мянган кубометр модо таллаhан байна. Энэ хадаа тус hалбарида туйлаhан дүнгүүдэй эгээл үндэрынь болоно гээшэ. КПСС-эй XXVI съездые угтуулан абаhан социалис уялга дотороо тус бригада арбан нэгэдэхи табан жэлдэ 1 миллион кубометр модо таллахабди гэжэ үгэсэ үгэhэн байна.

Хурамхаанай леспромхозой Василий Петрович Парамоновой бригада наймадахи, юhэдэхи, арбадахи табан жэлнүүдтэ эрхим үрэ дүнгүүдые туйлан ажаллаhан юм. Тинхэдэ арбадахи табан жэлые тус бригада гурбан жэл соо дүүргэhэн байна. Амжалта түгэс ажалайнгаа түлөө бригадир В. П. Парамонов Социалис Ажалай Герой гэпэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Иимэ ажалай түрүүшүүлые үшөөл олоор нэрлэмээр гээд, нүхэр В. Р. Ворожейкин нэгэдэлэйнгээ коллективүүдэй урда арбан нэгэдэхи табан жэлдэ табигдаhан асари ехэ зорилгонууд тухай, тэрэниие дүүргэхын түлөө эрмэлзэhэн модошодойнгоо оролдосото ажал тухай тогтон хөөрэбэ.

— КПСС-эй XXVI съездын дүнгүүдээр урмашан зориглонон районой коммунистнууд, бүхы ажалшад бүхы совет хүнүүдтэй нэгэн хамта ажалай олон политическэ үзэгдөөгүй ехэ дэбжэлтын оршон байдалда эдэ үдэрнүүдтэ хүдэлжэ байна. Митингнүүд дээрэ, партийна олон хүдэлмэришэдэй суглаанууд дээрэ съездын материалнууд, түбхын түрүүндэ мүнөө үе саган гайхамшаг документ болохо КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэпэн тоосоото элидхэл үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэжэ байна,— гэжэ КПСС-эй Октябрьска райкомой нэгэдэхи секретарь Н. А. Антакшинова суглаан дээрэ хэлэhэн үгээ эхилбэ.

Арбадахи табан жэлэй туршада район урагшаа горитой дабшаа. Районой промышленность энэ хугасаада 3 миллиард 100 миллион түхэригэй продукци худалдаа. Энэ юhэдэхи табан жэлэйхиhээ 460 миллион түхэригөөр ехэ болоно. Үйлэдбэриин гол фонднууд 61 процент ургаа. Районой барилгашад капитальна hомололгодо зорюулhан 180 миллион түхэриг ашаглаа,— гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, энэ үедэ ашаглалгада тушаагдаhан томо объектнүүдые нэрлэн харуулаа.

Районой партийна организаци хадаа арадан ажахын али бүхы hалбаринуудые партийна талаар хүтэлбэрилдэг онол шадабарияа, арга методоо нарижуулан hайжаруулхын, партийна организацинуудай дайшалхы шадабариие дээшэлүүлхын, хүтэлбэрилхы ажахын кадрнуудай харюусалга шангадхахын тула саг үргэлжэ оролдожо байhан юм гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Тиигэжэ үйлэдбэри эмхидхэхэ, хүнүүдые хүмүүжүүлхэ бэлиг шадабаритай хүтэлбэрилхы олон кадрнууд урган гараа. Бүри орёо, шэнэ зорилгонуудые шиидхэхэ hайн үндэhэ hуури байгуулагдаа гээшэ. Энээнэй нэгэ бодото баримта хадаа КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ абаhан дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгын амжалтатайгаар дүүргэгдэhэн ушар болоно. Районой промышленность миллион үлүүтэй түхэригэй продукци худалдаа. Барилгын эмхинүүдэй хүдэлмэри урагшатайгаар ябана.

Үгынгөө эсэстэ нүхэр Антакшинова кварталай хубаарилтайгаар байрын гэрнүүдые бариха хэрэгтэ дутагдалнууд болон шиидхэгдээгүй асуудалнууд тушаа тогтоо. Районой баруун урдахи зүгтэ барилга хэхэ түсэблэлгын хүдэлмэри аали нобшоор хэгдэнэ. Энэ шэнэ табан жэлдэ тэндэ барилга хэжэ эхилхэ ёhотойбди. Теэд энээн тушаа горгүйсэдком, тэрэнэй УКС hанаата болоногүй бшуу.

Партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ «Востоксибуголь» нэгэдэлэй генеральна директор В. З. Беседин үгэ хэлээ. Нэгэдэлэй мэдэлдэ ородог коллективүүдэй арбадахи табан жэлэй туршада туйлаhан амжалта тухай тогтохотрёо хамта, жэл соо 3 миллион тонно шулуу нүүрhэ малтажа абаха хүсэтэй Холбоолжоной шулуу нүүрhэнэй уурхайн ашаглалгада тушаагдаhые тэмдэглээ. Арбадахи табан жэлэй hүүлшын хоёр жэлэй туршада «Гусиноозёрская» шахта шулуу нүүрhэ малтаха түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй байжа, гүрэндөө 86 мянган тонно түлишэ үритэй гараа. Тус шахтада оньhожоруулагдамал шэнэ лаванууд ашаглалгада оруулха даабари болзор соогоо ходо дүүргэгдэнэгүй.

Буряадай АССР-эй промышленностиин шулуу нүүрhэ абадаг hалбариин дутагдалнууд болон шиидхэгдээгүй олохо ядадаг томо томо асуудалнууд тушаа, энэ hалбариин саашанхи хүгжэлтын гол шэглэл тушаа үгэ хэлэгшэ дэлгэрэнгы тогтоо. Гусиноозёрскын ГРЭС-эй хүсэнэй улам нэмэхэ, шэнэ ТЭЦ-эй Улаан-Үдэдэ баригдаха болоhон ушар шулуу нүүрhэ малтан абалгые улам ехэ болгохо эрилтэ табина. Тиимэhээ Түгнын шулуу нүүрhэнэй баялиг хэбтэшые ашаглаха асуудал ойрын сагта шиидхэхэ аргагүй шухала болоные олон баримтануудаар үгэ хэлэгшэ элирхэйлээ.

КПСС-эй XXVI съездын делегат, Бэшүүрэй районой Бодонгуудай совхозой директор Д. Ц. Цыденжапов трибунада гарана.

Гурба дахин ордендо хүртэhэн Буряадай АССР-ээ КПСС-эй XXVI съездэдэ түлөөлэгдэжэ, энэ дээдын хуралдаанда бэеэрээ хабаадаха гээшэ намда ехэ зол хуби, ехэ этигэл найдабари үзүүлhэн хэрэг болоно, — гэжэ тэрэ хэлээ.

Партиин XXVI съездын hүүлээр Москвапаа бусапан дары съездын хүдэлмэри тухай, наhан соогоо мартагдашагүй харапан, үзэпэн, дуулаhан юумэнүүд тухайгаа нютагайнгаа ажалшадта, үзэл сурталай хүдэлмэри ябуулдаг эдэбхитэдтэ, тэрэшэлэн Бага-Куналейн 8-дахи СПТУ-гай hурагшадта хөөрөө. Иимэ уулзалгада ехэ багагүй олоороо ерэжэ, КПСС-эй XXVI съездын хүдэлмэри тухай дуупан мэдэжэ абаха ехэ дуратай байна гэжэ тэрэ хэлээ.

Партиин XXVI съезд хадаа малай тэжээл элбэгээр үйлэдбэрилдэг болохо асуудалда угаа ехэ анхарал хандуулпан байна. Тиимэhээ энэ хэрэгые заашье хойшолуулжа болохогүй. Мал ажалай гол шухала hалбари гэжэ соносхоод байхада, тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэриие бидэ бүри мүнөөнпөө, хабарhаа эхилхэ ёпотойбди.

Тэрэшэлэн шэнэ табан жэлэй туршада мяха абалгые орон доторoo 3 миллион гаран тонноор ехэ болгожо, жэл соо абтадаг мяханай хэмжээе 1985 ондо 18 миллион тоннодо хүргэхэ зорилго нүхэр Л. И. Брежневэй хэhэн тоосоото элидхэл соо тодорхойлогдоо. Тинхэтэй хамта залуу мал промышленна үндэhэ hуури дээрэ түргэнөөр түлжүүлжэ, шахан таргалуулжа, үхэрэй мяха абалгые ехэ болгохо арга боломжонуудые үргэнөөр хэрэглэхэ шухала гэжэ заагдана,

— Элидхэл соо хэлэгдэhэн эдэ үгэнүүд манай ажахын коллективтэ сэхэ хабаатай гээшэ. Юуб гэхэдэ, манай совхоздо промышленна үндэhэн hуури дээрэ тугал, буруунуудые түлжүүлхэ, шахаха ажахынууд хоорондын нэгэдэл байгуулагданхай. Тиимэhээ малай продукци абаха, гүрэндэ тушааха түсэб болон уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тула түбхын түрүүндэ малай тэжээлэй бата бэхи үндэhэ hуури байгуулха шухала болоно бшуу, — гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ.

Энээнтэй дашарамдуулан. энэ зорилго шиидхэхын тула ажахы дотор ямар хэмжээнүүдэй абтажа, ямар алхамуудай хэгдэжэ байhан тушаа нүхэр Цыденжапов суглаанда хабаадагшадта дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө. Малай тэжээл үйлэдбэрилгые эрид дээшэлүүлхын тула таряалангай хубаарилгые эндэ хубилгаhан байна. Бүхы таряалангай 58,5 процентдэ мүнөө малай тэжээлэй ургамалнуудые таридаг болонхой 1981 ондо 2034 тонно үбhэ хуряахаар, 2017 тонно сенаж, 5311 тонно силос дарахаар, 288 цетнер ногооной витамин баянтай гурил татахаар, 450 тонно ороохо таряанай зүйлнүүдые абахаар хараална.

Сабшалан, таряалангай үрэжэл hайжаруулхын тула мүнөө ажахыда ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. 2500 гектарта саhан тогтоогдоо, тошон халяагдажа, 95 мянган кубометр мүльhэн хүргэгдөө, уhалууриин бүхы системэ заhагданхай, сэбэрлэгдэнхэй. Энэ жэлэй ургасада зорюулан, 10.500 тонно шэбхэ, 270 тонно минеральна үтэгжүүлгэ уhалагдадаг газар дээрэ гаргагдаха байна. Тэрэшэлэн газарай хүрьhэ hайжаруулха бусад олон хүдэлмэри хэгдэнэ, хэгдэхэшье.

Совхозой луговодуудтай ябуулдаг хүдэлмэри тухай тогтоо. Тэдэнэй дунда эмхидхэгдэдэг социалис мүрысөөнэй гурим, ажалай түлөөhэн мүнөө гүйсэд тодорхойлогдонхой. Ажалай түлөөhэя имагтал ажалай эсэсэй дүнгөөр үгтэхэ байна. Иимэ гуримтай түлөөhэн хадаа луговодуудай харюусалга дээшэлүүлнэ, эрилтынь ехэ болгоно гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Үгынгөө эсэстэ нүхэр Цыденжапов совхозойнгоо коллективэй мүнөө үедэхи ажал хэрэг тухай, ажалшадай эдэбхи эрмэлзэлэй улам бадаржа байhан тухай суглаанда элидхээ. Партиин XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые хүсэндэнь хүргэхын түлөө партиина, комсомолой болон профсоюзай организацинуудай ябуулжа байhая эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри тухай тогтопон байна.

Областной болон Улаан-Үдын городской партиина организацинуудай партийна эдэбхитэдэй суглаанда уригдаhан Зүүн Сибириин түмэр замай управлениин начальник Ж. О. Цынцадзе үгэ хэлээ. Зүүн Сибириин түмэр зам дээрэ үнгэрпэн арбадахи табан жэлэй туршада хэгдэhэн ехэ хүдэлмэриин үрэ дүнгүүд тухай, шэнэ түсэбтэ табан жэлдэ хараалагдаhан ехэ зорилгонууд тухай дэлгэрэнгыгээр тэрэ тогтопон байна.

Тинхэтээ хамта түмэр замай Улаан-Үдын отделениин хүдэлмэридэ ушардаг дутуу дундануудые заапан, саашадаа тэдэниие яажа усадхаха замые элирхэйлэн харуулhан байна.

Улаан-Үдын городой 22-дохи дунда hургуулиин директор Н. Н. Дубатовко үгэ абана.

— Республикын арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые угаа ехэ омогорхолтойгоор угтаа, халуунаар hайшаагаа. Юрэнхы эрдэмэй hуралсалые саашадань хүгжөөхэ, нарижуулха, ургажа ябаа эдир үетэнние hургаха, хүмүүжүүлхэ, ажабайдалтай холбоо үргэдхэхэ, hурагшадые ажалда бэлдэхэ тушаа хэлэгдэпэн үгэнүүд манай анхарал илангаяа татаhан байна, — гэжэ тэмдэглээ.

Республикын багшанарай коллективүүдэй ажал хэрэг тухай тогтопонойнгоо удаа үгэ хэлэгшэ гол анхаралаа үхибүүдые нийтын ашаг тустай ажал хүдэлмэридэ дадхан hургаха асуудалда анхаралаа онсо хандуулаа. Тинхэдэ 22-дохи дунда hургуулиин өөрынгөө шеф болохо Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводтой бэелүүлдэг холбоо барисаан тухай хэлэпэн байна. Заводой үйлэдбэри дээрэ бэеэрээ ажалай түрүүшын дадал шадабаритай танилсаhан олон hурагшад hургуулияа дүүргээд, энэ предприятиин коллективэй гэшүүд боложо, эрхим, мэргэжэл түгэс хүдэлмэришэд болоhон олон жэшээнүүдые тэрэ баримталан харуулаа.

Зунай амаралтын үедэ hурагшадые ажаллуулха талаар манай республика дотор hайн жэшээнэй дүй дүршэл нилээд олошороо. Хэдэн мянгаадаараа hурагшад хүдөө ажахыда, промышленна предприятинуудта, хүн зоноиа хангалгын эмхи зургаануудта хүдэлнэ, hургуулиингаа байшангуудые заhабарилна, байгаали хамгаална, hуралсалай туршалгын участогууд дээрэ ажал хэнэ. Ажалай ба амаралтын лагерьнууд hайн талаяа харуулаа.

Гэхэтэй хамта энэ шухала хэрэгтэ дутагдалнуудай олониие баримтануудаар батадхаа. Жэшээнь, Загорск посёлогой hурагшад Загарайн районой Эрхирэгэн совхоздо, «Гигант» колхоздо ошожо хүдэлдэг. Теэд эдэ ажахынууд лагерьтань hайн байра баридагүй байhаар. Үшөө нэгэ жэшээ дурдая. Загорск посёлогто дүрбэн дунда hургуули оршодог. Тиимэпээ эндэ hургуулинууд хоорондын hуралсалай-үйлэдбэриин комбинат бариха тон шухала болоо.

Суглаан дээрэ КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитациин таhагые даагша В. М. Леонов, Яруунын районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. З. Алсахаев гэгшэд үгэ хэлээ.

Суглаанай эсэстэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев түгэсхэлэй үгэ хэлэhэн байна.

Партийна эдэбхитэдэй суглаан зүбшэн хэлсэhэн асуудалаараа дэлгэрэнгы тогтоол батаалан абаа.

СОЦИАЛИС ЁҺО ШЭНЖЭ

ЭБ НАЙРАМДАЛ БЭХИЖҮҮЛГЭДЭ

Манай совет арад дайн сэрэгэй зоболон, гасалангые өөр дээрээ дүүрэн үзэһэн. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ 20 миллион хүнөө алдаабди. Тиимэһээл «Эб найрамдал аршалан хамгаалха» гэһэн манай партида, манай арадта, мүн юртэмсын бүхы арадуудта хабаатай, энээнһээ шухала зорилго уласхоорондын оршомдо мүнөө үгы», —гэжэ Л. И. Брежневэй КПСС-эй XXVI съезд дээрэ хэлэһэн үгэнүүдые совет хүн бүхэн сэдьхэл бодолдоо тон дүтөөр хүлеэн абаһан байна. Мүн дэлхэйн олониитын дундашье Л. И. Брежневэй оруулһан амгалан ёһоной бүтэмжэтэй һайн дурадхалнууд, шэнэ үүсхэлнүүд һайшаагдана. Юуб гэхэдэ, эдэнь бүхы дэлхэйн улад зоной амгалан байдал хангаха зорилготой бшуу.

Түрүү үзэлтэй хүн түрэлтэнэй манлайда дабшадаг совет арад эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөндэ эдэбхи түгэсөөр хабаададаг. Амгалан байдалай түлөө, дэлхэйн термоядерна дайе зайсуулхын түлөө тэмсэлэй материальна үндэһэ һуури бэхижүүлхын тула ниитын эмхи зургаануудай үүсхэлээр 1961 ондо Эб найрамдалай совет жаса байгуулагдаа. Эндэ эрхэтэдэй һайн дураар оруулдаг мүнгэ зөөри болбол нимэ хабаадалгын түхэл янзануудай нэгэн болоно.

Уласхоорондын аюулгүй байдалай түлөө, арадуудай эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай, социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэлшэдтэ туһа хүргэхэ, эб найрамдалай, арадуудай хоорондын хани харилсаанай асуудалнуудта зорюулагдаһан уласхоорондын хуралдаануудые үнгэргэхэ, мүнгэ һомолхо гэхэ мэтэ ябуулганууд хадаа Эб найрамдалай совет жасын гол зорилго болоно.

Ленинэй һургаалда, совет патриотизм ба пролетарска интернационализмда үнэн сэхээр хүмүүжүүлэгдэһэн совет арад дэлхэйн бусад арадуудай баяр баясхалангыеньшье, уйдхар гашуудалыеньшье сэдьхэлдээ дүтэ абадаг. Эб найрамдалай совет жасын ажал ябуулга дээрэшье абаад харахада, манай хүнүүдэй һайн һайхан энэ шэнжэ шанар тон элеэр үзэгдэдэг.

Мүнөө үедэ Эб найрамдалай совет жасада 75 миллионһоо дээшэ эрхэтэд, тэрэ тоодо Буряад ороной ажалшад һайн дураараа хабаадана.

Манай республикын эрхэтэд 1975 онһоо Эб найрамдалай жасада олоороо хабаадажа эхилээ. Тэдэнэй тоо жэлһээ жэлдэ олошоржо, оройон мүнгэнэй хэмжээнишье ехэ болоно. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада Буряадай ажалшад Эб найрамдалай жасада 1 миллион гаран түхэриг оруулаа.

Энэ жасада һайн дураараа хүн бүхэн хабаадаха, жэшээнь, мүнгэ нөөсэһөө Госбанкын алишье отделенидэ тушааха гү, али Эб найрамдалай совет жасын счёто ночтоор гү, али нөөсэлгын кассаар эльгээхэ аргатай бшуу. Алтан, мүнгэн, бусадшье үнэтэй сэнтэй хэрэгсэлнүүдые, уран бүтээлнүүдые, гүрэнэй урьһаламжын облигаци гэхэ мэтэнүүдые Эб найрамдалай жасада тушааха та болоно бшуу.

Промышленна предприятинуудай ба хүдөө ажахын ажалшад, гүрэнэй ба ниитын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, эрдэмтэд, зохёохы ажалтай интеллигенци, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, багшанар, студентнэр болон һурагшад Эб найрамдалай жасада, юрэнхыдөө, коллективээрээ хабаададаг. Суглаанууд дээрээ Эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөндэ хабаадаха тухай асуудал зүбшэн хэлсээд, «Эб найрамдалай жагсаал», субботник, воскресник үнгэргэхэ тухай гү, али нэгэ үдэрэйнгөө салингые энэ хэрэгтэ зорюулха тухай шиидхэбэри абадаг юм. «Эб найрамдалай жагсаалнууд» ехэнхидээ шухала удхатай ойн баяртай гү, али үйлэ хэрэгтэй дашарамдуулан үнгэргэгдэдэг байха юм. Жэшээнь 1980 ондо орон дотор хэдэн мянгаад ажалша коллективүүдтэ болоһон «Эб найрамдалай жагсаалнууд» В. И. Ленинэй түрэһөөр 110 жэлэй ойдо, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда туйлагдаһан Илалтын 35 жэлэй ойдо, мүн бусад онсо үйлэ хэрэгүүдтэ зорюулагдаа һэн. Байгша ондо Хойто-Байгалай, Кабанскын, Загарайн, Сэлэнгын районуудта болон Улаан-Үдэ хотын хэдэн арбаад коллективүүдэй ажалшад «Эб найрамдалай жагсаалнуудые» КПСС-эй XXVI съездтэ зорюулба.

«Эб найрамдалай жагсаалнууд» габшагай ажалай ёһотойн һайндэртэ адляар үнгэрдэг. Энэ үдэрэйнь салингай мүнгэн Эб найрамдалай совет жасада эльгээгдэдэг.

Эдэ хэмжээ ябуулгануудые эмхидхэхын тула предприяти, эмхи зургаануудта Эб найрамдалай жасада туһа үзүүлдэг комисси, бүлэгүүд байгуулагдадаг. Тэдэнэй бүридэлдэ бүхы орон соомнай 4 миллионһоо дээшэ хүн, тэрэ тоодо республикадамнай хэдэн мянгаад эдэбхитэд хүдэлдэг.

Тэдэ эдэбхитэдэй нэгэниинь гэхэдэ, Зүүн-Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин Эб найрамдалай жасада туһа үзүүлдэг комиссиин түрүүлэгшэ, хүндэтэ түмэр замшан В. П. Жиделев болоно. Тэрэнэй үүсхэлээр түмэр замшадай профсоюзай организаци бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар «Эб найрамдалай жагсаал» үнгэргэхэ тухай шиидхэбэри абаһан юм. Тэрэнэй эсэстэ Буряадай түмэр замшад 1980 ондо 46 мянга гаран түхэриг оруулба.

1980 оной август һарада республика доторнай эб найрамдалай недели эмхидхэгдээ һэн. Тус неделиин үедэ прибор бүтээлгын заводой клуб, улаан булангуудта агитатор, политинформатор, һурган хүмүүжүүлэгшэд элидхэл, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэбэ. Завод доторхи радио, олон тиражтай «Импульс» газетэшье энэ хэмжээ ябуулгада хабаадаба.

Августын 21-лэ болоһон ниитэ нэгэн полит-үдэрэй үедэ ажалшадай үмэнэ 20 агитатор, лекторнууд үгэ хэлэбэ. Августын 22-то заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшадай ниитэ субботник болобо. Урда тээнь «Манай уряа — эб найрамдал» гэһэн митинг үнгэргэбэд. Дайнай, ажалай ветеранууд, үйлэдбэриин түрүүшүүл Д. Ж. Чимбеев, С. В. Волков, М. Г. Камалов, С. И. Ромнова, С. А. Смолин гэгшэд үгэ хэлээ. Дайгаар жүреэлэгшэдые буруушааха, США-гай президентдэ эльгээгдэхэ бэшэг дайшалхы 6 ордентэ И. Т. Устиновичой дурадхалаар заводой коллектив нэгэн дуугаар баталаа һэн. Бүхы коллектив субботнигой үедэ үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллаба. Бүхы салингай 36 мянган түхэриг Эб найрамдалай жасада эльгээгдэбэ.

Сэлэнгын районой Кировэй нэрэмжэтэ совхозой хүдэлмэришэд «Эб найрамдалай жагсаалые» үбһэ хуряалгын үедэ үнгэргэбэ. Совхоз дотор бүхыдөө тэрэ үдэр 1958 центнер үбһэн бэлэдхэгдэбэ. 1500 түхэриг олзоёо хүдэлмэришэд Эб найрамдалай жасада оруулаа.

Хойто-Байгалай районой ажалшад һүүлэй хоёр жэлэй туршада 170 мянган түхэриг нангин энэ хэрэгтэ зорюулба. Жэшээнь, «Эб найрамдалай жасада» гэһэн лозунг, сэсэгүүдээр шэмэглэгдэһэн хүндэ ашаанай 200 машина «Эб найрамдалай рейсдэ» хабаадаа һэн. Тэрэнэй эсэстэ 2 мянган түхэриг фондодо оробо.

Тиихэдэ СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай эрдэмтэд мүн лэ нэгэ үдэрэйнгөө салин оруулаа. «Тэмсэлэй ба ажалай дуунууд» гэһэн коллективнэ согсолборинһоо гонорарые манай зохёолшод Эб найрамдалай жасада эльгээбэ. Горитойхон хубитануулаа оперо ба балет, ород драмын театрнуудай, филармониин коллективүүд оруулаа. СССР-эй арадай артистка Л. П. Сахьянова Эб найрамдалай жасада зорюулан, тусхай концерт табиба. Тэрэшэлэн Буряад ороной зураашад 5000 түхэригһөө үлүү сэнтэй уран зураг, бүтээлнүүдээ Эб найрамдалай совет жасада бэлэг болгон дамжуулаа.

Нилээд ехэ мүнгэ жэл бүри медицинын хүдэлмэрилэгшэд, багшанар, алба хаагшад, тиихэдэ пенсионернүүд ба һурагшад оруулдаг. 1980 ондо 40 гаран пенсионер хабаадалсаба. Тэдэнэй тоодо Малик Т. М. (Баргажан), Зотов И. С., Заиграева М. Н., Сантапова О. А. (Загарай), Кабылкина П. М. (Кабанск), Долгуров Д.(Мухар-Шэбэр), Затеев А. К. (Прибайкалиин район), Татарникова Е. Г., Бадужинова Р. Б. (Сэлэнгэ), Воронцова А. Н., Бухаев К. Я., Будаев Ч. Д., Андрианова И. В., Бурцев А. И., Миназов И. И., Панасенко Н. М. (Улаан-Үдэ хото).

Нёлондо эб найрамдалай тала баригшадай республикын конференци болоҗо, Буряад ороной ажалшад эб найрамдалай хэрэгтэ өөрынгөө горитойхон хубита оруулха бэзэ гэһэн найдабари элирхэйлээ һэн. Амгалан ёһоной шэнэ гайхамшаг үүсхэл һанамжалһан КПСС-эй XXVI съездын һүүлээр эб найрамдалые аршалан хамгаалха нангин хэрэгтэ манай ажалшад бүри эдэбхитэйгээр хабаадаха байха гэжэ бата этигэнэбди.

Т. ГАРМАЕВ,
Эб найрамдалай совет жасада туһаламжа үзүүлдэг Буряадай комиссиин харюусалгата секретарь.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Хүдөөгэй кадрнууд»—түрүү бэшэг. «Эдэбхи үүсхэл дэмжэгдээ»—С. Тюлюкинай статья. «Таксимо тээшэ»—Т. Власовагай статья. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ. ТАСС-ай һүүлэй шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. Партийна ажабайдал: эхин организаци. «Эдэбхи үүсхэл хэн бадаргаанаб?»—А. Куклинай статья. «Шэнэ барилга яажа бүтээгдэнэб?»—П. Мизилинэй статья. «Пропагандистнуудай семинар». А. Шариповай корреспонденци. «Мэргэжэл шудална»—Ц. Цыренжаповай фотомэдээсэл.

Гурбадахи хуудаһанда. АПН-эй, ТАСС-ай корреспондентнүүдэй материалнууд. Хилын саанаһаа. Уласхоорондын шэнжэлэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Патриот» гэһэн ниитэ гаршагтай материалнуудай суглуулбари. Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40—Үглөөнэй гимнастика. 10.05—А. Сафронов. «Миллион за улыбку». Моссоведэй нэрэмжэтэ Гүрэнэй академическэ театрай фильм-зүжэг. 12.15—Шэнэ һонин. 15.25—Дамжуулгын программа. 15.30—Шэнэ һонин. 15.50 «Хлеб и луна» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 16.10—«Спортклуб». 17.05—«Ленко»—уран һайханай фильм. (Болгари). 18.40—А. С. Яковлев. «Конструкторай тэмдэглэлнүүд». 19.30 — «Арадай аялганууд». 19.45—«Мүнөөдэр— түби дэлхэйдэ».

Улаан-Үдэ. 20.00—«Байгал»—мэдээсэлэй программа (буряадаар).

Москва. 20.30—«Берегись автомобиля»—комеди. 22.00 — «Время». 22.35 — «Хүгжэмтэ ажабайдал»—тележурнал. 23.50—«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

Уласхоорондын ШЭНЖЭЛЭЛ

ХОЁР ТҮБИИН АРАДУУДАЙ ТЭМСЭЛДЭ

Демократическа Йеменэй ниислэл — Аденда Ази ба Африкын арадуудай һаналаа нэгэдэлгын организациин (ОСНАА) Соведэй XIII сесси болобо. Хоёр түбиин һаналаа нэгэдэлгын национальна зуу шахуу комитедүүдэй политическэ ба ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд, социалис оронуудай, Европын, Латиин Америкын, США ба Канадын түлөөлэгшэд тэрэ сессидэ хабаадалсаа.

Иимэ түлөөлэгэтэй энэ хуралдаан империалис хүсэнүүдэй эзэрхэг түримхэй политикада эсэргүү тэмсэл шангадхаха, буу зэбсэг хураан абаха ба уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулхын түлөө, хоёр түбиин национально-патриотическа хүсэнүүдые саашадань бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ гол анхарал хандуулһан байна.

Хэдэ хэдэн оронуудта өөһэдынгөө табималнуудта түшэглэн, империалис хүсэнүүдэй, мүн тэндэхи хархис этэгээдүүдэй өөһэдынгөө милитарис харата муухай ябуулгануудые үргэдхэжэ байһан үедэ энэ сесси үнгэргэгдэбэ гээшэ. Аденда зарлагдаһан хуралдаанда хабаадагшад африкан ба азиат арадуудай газар дээрэ Пентагоной сэрэгэй баазануудай барилгые, Индийскэ океан ба Персидскэ тохойн районд политическэ үг зорилготойгоор американ сэрэгэй олоор асарагдажа байһание эрид шууд буруушааһан байха юм.

«Холбоото Штадууд Египедтэ, Оман ба Сомалида сэрэгэй баазануудые байгуулаа. Диего-Гарсия гэжэ арал дээрэ ядерна буу зэбсэгүүдые тодхоо, Персидскэ тохойн регионой гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсаха зорилгоор Аравиин хахад аралай эрьедэ дүтэ далайн сэрэгэй флот асарагданхай»,—гээд Йеменэй социалис партиин генеральна секретарь, НДРЙ-гэй Арадай Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ, премьер-министр Али Насер Мухаммед сесси дээрэ мэдүүлгэ хэһэн байна. Эзэрхэн зонхилолгын ба эзэрхэг түримхэй империалис политикын урдаһаа эб найрамдал бэхижүүлгэ ба шахардуу шанга байдалые һуларуулгада зорюулагдаһан гансахан хараа шугам табигдаха ёһотой, энэ хараа бодолой яаха аргагүй зүб байһание КПСС-эй XXVI съезд дахин элирхэйлэн харуулаа гээд А. Н. Мухаммед онсолон тэмдэглэв.

Персидскэ тохойн зонодо аюулгүй байдал хангалгада, Дүтын Зүүн зүгтэ үнэн зүб ба бата бэхи эб найрамдал тогтоолгодо зорюулагдаһан Советскэ Союзай эдэбхи үүсхэлые Аденда үнгэргэгдэһэн

листнуудай хамаг харата ябуу[...] дые, энэ орондо эсэргүү тэдэнэй [...] хогдоогүй дайе эрид шууд буру[...] Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые гурим[...] гын арга боломжонуудые холод[...] арабуудта эсэргүү Кэмп-Дэвидэй үг[...] хараалаар тэмдэглэв. Национал[...] лаар дулдыданги бэшэ, бэеэ да[...] өөрын гүрэние байгуулхын түлөө [...] тиныи араб арадай тэмсэлтэй һанал[...] гэдэжэ байһанаа тэдэнэр мэдүүлэ[...] сиин хүдэлмэриин болоҗо байхада [...] гэгдэһэн олониитын митинг энэ [...] нэгэдэлгын эли тодо гэршэ болон[...] Тэндэ Палестиные сүлөөрүүлгын [...] зациин гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Я. А[...] үгэ хэлэһэн байха юм.

Сесси дээрэ Ази ба Африкын [...] үзэлтэй хүсэнүүдэй жагсаалые [...] талаар ОСНАА-гай үүргэдэ үндэр [...] үгтөө, эдэ хүсэнүүдэй социалис [...] хэсэлэй оронуудтай харилсаа холб[...] саашадань бэхижүүлхэ уряануудсо[...]

Дайгаар жүреэдэһэн эзэрхэг [...] хүсэнүүдтэ эсэргүү, эб найрамд[...] социальна хүгжэлтын түлөө, һайн [...] ерээдүйн түлөө хоёр түбиин арад[...] тэмсэлдэ Аденай хуралдаан шухал[...] эмэри болобо.

сесси халуунаар һайшаа[...] жээ. Аденда зарлагдаһан [...] даанда хабаадагшад [...] ба шэг шарайн нилгаа[...] ромжолгын бүхы арга [...] ганнуудые, тэрэшэлэн [...] ганистан тушаа [...]

«ЕХЭ ШИИДАМ» БАРЯАД, АФРИКА РУУ ТЭГҮҮЛНЭ

Африкатай харилсаануудай талаар Вашингтоной эзэрхэг түримхэй ябуулгануудаа улам шангадхажа байһание гэршэлһэн һүүлэй үеын баримтанууд тушаа бэшэхэ зуураа, Угандын «Пипл» гэжэ газетэ һаяхан «Америкын шэнэ захиргаан «ехэ шиидам» баряад, бидэнэй үүдэн руу сүмэрэн орохоёо тэгүүлнэ» гээд тэмдэглэбэ.

Африка түбиин олониитэ энэ газетын һанаа зоборитойгоор тиигэжэ бэшэһэние зүбөөр ойлгоно. Энэ ажаглалтань дүүрэн үндэһэ баримтатай. Сагаан байшангай шэнэ эзэд тон богонихон болзор соо дэлхэйн энэ хубидахи байдалые орёо бэрхэшээлтэй болгожо шадаба, һүүлээрнь ондоо гүрэнүүдэй хэрэгүүдтэ сэхэ хамаатагадха хэхэ зорилгоор дайнай һүжэржэ боломо «аюулта точконуудые» эмхидхэжэ үрдэбэ. США-гай захиргаан энэ түбидэхи байдалда айхабтар аюултай хойшолонтой өөрын «стратеги» зохёонхой. Расистнуудаар толгойлогдожо байһан ЮАР (США-гай президентын өөрынь хэлсэшээр) «сүлөөтэ оронуудта ажабайдалай шухала удха шанартай хани нүхэсэлтэ орон, сэрэгэй талаар союзник болоно». Африка «США-гай аша туһада хэрэглэгдэхэ зоно» гэжэ соносхогдонхой. Анголын хэрэгүүдтэ сэхэ хамаарха ябадалда миил юрэ хэлэгдэһэн хорюулые усадхаха зорилтэ Сагаан байшан конгрессто табиба. Африкын урда зугые сүлөөрүүлхын түлөө тэмсэлшэд, тэдэнэрые дэмжэжэ байһан энэ түбиин оронууд олоной урда «алууршад» гэжэ нэрлэгдэнхэй. Иигэжэ Намиби ба ЮАР-та шуһата хюдалга хэхэ, хүршэ оронуудта эсэргүү зэбсэгтэ харата ябуулгануудые хэхэ зүбшөөлдэ Претори хүртэбэ гээшэ. Тэрэнэй хажуугаар американ тагнуул бэелүүлдэг ЦРУ-гай агентнүүд Претории шухала хэрэгтэй сэрэгэй м[...]ээр сүм хангана.

Ондоо гүрэнүүдэй [...]ргаалиин баялигуудта шунахайрһан США-гай шэнэ захиргаан контрреволюциие гадаадада гаргалгые гүрэнэй политикын хэмжээндэ хүргэнхэй. «Совет сэрэгэй аюул» гэдэг худал хуурмаг үгөөр халхабша хэзэд, США өөһэдынгөө үзэл бодолые, ажабайдалай жэшээ Африкын бэеэ даанхай оронуудта түсөөр баадхаха һэдэлгэ гаргана.

Африкан «стратегиин» программаар Вашингтоной үндэр тушаалтад ЮАР-ай армиин бэ тусхай албанай делегацие угтан абаһан, Анголодо ба Мозамбигта эсэргүү бандидуудай бүлэгүүдэй толгойлогшонорто, Намибиин дахуул «правительствын премьертэ» хүндэ ехэтэй угтамжа хэһэн байха юм.

Вашингтоной бүдүүлиг харата ябуулганууд, ЮАР-ай расистнуудтай тэрэнэй хамжалга хадаа Африка түбидэ американ империалистнуудта дурагүйдэлгэ шэнэ хүсөөр дэагэрүүлбэ. Африкын нэгэдэлэй организациин түрүүлэгшэ, Сьерра Леоне гэжэ гүрэнэй президент С. Стивен[...]шые оруулалсан, африкан хэдэ [...]рэнүүдэй толгойлогшонор США-[...]нан бүдүүлиг хараа бодолые буру[...] байһанаа мэдүүлээ. «Ямаршье совет[...]лай» түби дээрэмнай тохёолдохоё[...]һание бидэнэр харанагүйбди. [...] Холбоото Штадуудта иигэжэ тоо[...] һаань, тэндэ бодото ушар байда[...] ойлгоногүй гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй,— Нигериин президент Ш. Шагари [...] «Африка түбиин арадууд, Африкын [...] дэлэй организаци Р. Рейганэй прав[...]ствын хараа бодол тушаа һэрэг[...]һотой. США-гай шэнэ захиргаан [...] хүндэ хүшэр саг тохёолдуулба [...] гээд Мозамбигай президент С. Ма[...] һануулга хэһэн байна.

Мүнөө үеын Африка зонхилго, [...] ябуулгануудһаа түнхарижа, буулта [...] һэн гэһэн хонгор һанамжа баримтал[...] океанай саагуурхид яаха аргагүй [...] хэнэ. «Ехэ шиидамай» политика [...] байһан оронуудай олон түмэнэй үүр[...]лые заатагүй орьёлуулжа, Амери[...] американецуудта дурагүйдэлгэ [...] һэргээгдэхэ» гээд Зимбабвиин «Гер[...] газетэ бэшэнэ. Тус газетэ «Я[...] тээ тонилогты!» гэһэн лозунг доро А[...] кэдэ эсэргүү демонстрацинуудай [...] онуудта болодогые һануулба.

ЮУШЬЕ БҮТЭЭНГҮЙ ТАРАБА

Европын нэгэдэлэй соведэй сесси Голландиин Маастрихт городто хоёр үдэрэй туршада болобо. Баруун Европын 10 гүрэние мүнөө нэгэдүүлдэг Европын экономическа нэгэдэлэй (ЕЭС) гэшүүн-оронуудай правительствануудые толгойлогшонорой зүблөөн нэгэ хэды болоод лэ зарлагдана. Иимэ уулзалганууд дээрэ гол шухала асуудалнууд зүбшэгдэнэ, тиимэһээ ЕЭС-эй түлөөлэгшэд доогуур зиндаагай тушаалтадай суглараа һаа, үгэеэ ойлголсолдожо шадахагүй байна. Энэ удаа эгээл тиимэ ушар тохёолдобо. Маастрихтда зарлагдаһан сесси дээрэ ямаршье онсо шухала шиидхэбэри абтабагүй. Ушар шалтагааниинь гэхэдэ, зүбшэн хэлсэгдэхэ гол зүйлнүүдэй талаар, илангаяа экономическа асуудалаар ЕЭС-тэ гүнзэгы ехэ арсалдаан болоо.

Арбан гүрэнэй экономикын хүндэ хүшэр байдал тухай нэгэдэлэй комиссиин элидхэлые сессидэ хабаадагшад зүбшэн хэлсээ. Зарим оронуудтань валютын үнэ сэнгэй уналга жэл соо 22 процентдэ, тусхай мэдээсэлэй ёһоор, хүдэлмэригүй хүнүүдэй тоо 8,5 миллиондо, илангаяа США ба Японтой худалдаа наймаанай үлүү гаргаша үзэгдөөгүй ехэ хэмжээндэ хүрэнхэй. Экономическа эдэ бэрхэшээлнүүдэй улам хүндэржэ байһание тэмдэглээд, тэдэние усадхаха талаар сесси тодорхой ямаршье хэмжээ дурадхажа шадабагүй.

Загаһа барилга, хүдөө ажахын ээлжээтэ кампаниин үедэ продуктнуудые худалдан абалгын сэн тогтоолго, металлургическа промышленностьда тохёолдоһон бэрхэшээлнүүдые усадхалга гэхэ мэтэ шухала асуудалнуудаар арсалдаа буляалдаан ехээр гараа. ФРГ-гэй канцлер Г. Шмидт, Франциин президент В. Жискар д'Эстэн хоёр загаһа барилгаар хэдэ хэдэн хэлсээнүүдые баталан абалгада Англиин премьер-министр М. Тетчерэй буулта хэхэ дурагүй байһание шангаар шүүмжэлээ. Энэ асуудалаар хэлсээнэй баталгадангүй һалаһан ехэ харамтай байна гэжэ Г. Шмидт сэхэ мэдүүлээ. Загаһа бариягаар хэлсээе саашадань унжагайруулга хадаа хүдөө ажахын продукцинуудта сэн тогтоохо [...] асуудалайхидал адли «бүтэмжэгүй ба[...] хидэлтой» болоҗо байна гэжэ В. Жи[...] д Эстэн өөрынгөө ээлжээндэ тэмдэ[...]

США-да Баруун Европын бэлэну[...] урьһаламжа үргэнөөр хэрэглэхэ [...] американ политика ЕЭС-эй орон[...] толгойлогшонорой һанаае зобоожо [...]бэ. Ушарынь гэхэдэ, ЕЭС-эй капитал А[...]рикэ руу «урадхуулагдаха» болоно[...]шингтоной энэ политика ЕЭС-тэ туйлай [...] хохидол тохёолдуулна,—гэжэ Голл[...] премьер-министр А. Ван Агт гэгшэ [...] дээрэ онсолон тэмдэглээ.

Маастрихтда зарлагдаһан сесси[...]гүүдые согсолон хараха зуураа, Фр[...] олондо нүлөөтэй «Эко» газетэ «ЕЭ[...] тохёолдоод байһан бэрхэшээл[...] асуудалнуудай нэгыеньшье сесси ш[...]жэ шадабагүй» гээд бэшэбэ.

Г. КУВАЛЬ[...]
В. КОРОЧАН[...]
В. ВОЛ[...]
(ТАС[...])

ФРГ. Баруун Германиин металлургнууд ажалһаа гаргалгатай эрид тэмсэл ябуулна. Ороной экономикын энэ шухала һалбариин 100 мянган хүн үйлэдбэриин түргэдхэгдэһэнэй дүнгөөр ажалгүй болоһон байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Дортмундын «Хёш» концернын эзэдэй ажалһаа гаргаха түсэбтэ эсэргүүсэн, үлэсхэлэн байдал соносхоһон булад хайлуулагшадай гэрэй эзэн эхэнэрнүүд.

ТАСС-ай фотохронико.

Хилын саанаһаа

ТАСС АПН

ПОЛЬШОДОХИ БАЙДАЛ

ВАРШАВА. «Солидарность» гэжэ профсоюзна нэгэдэл дотор эшээлһэн, «Кос-Кор» гэдэг контрреволюционно эмхиин удамаршад орон соохи шахардуу байдалые улам дэбэргэжэ үргэлжэлһөөр. Тэдэнэр Польшодо дүрбэн часай забастовко мартын 27-до эмхидхэжэ, хэдэн районуудай заводууд, фабриканууд болон транспортын хүдэлмэриие таһалдуулаа.

Польшын радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, Гданьскын заводуудай, верфьнүүдэй ажал зогсоогдоһон, причалнуудта байһан суднануудта ашаа тээхэ ба буулгаха хүдэлмэри һаатаһан байгаа. Варшавадахи «Варшава» гэжэ металлургическа заводой, хүнгэн автомобильнүүдай заводой, «Урсус» гэдэг тракторна заводой хүдэлмэри таһалдуулагдаа. Хэдэн предприятинуудта зорюута табигдаһан пикетчигүүд заводуудай үүдэнүүдые эзэлээд, дирекциинхидые оруулангүй, хүтэлбэреэ бэелүүлхэ аргагүй болгоһон байна.

«Солидарность» гэдэг профсоюзна нэгэдэлэй ябуулгань эли бодо политическэ шэнжэтэй болонхой. Социализмда харша, арад зондо харша шэнжэтэй эрилтэнүүдые абхуулха зорилгоор правительствада политическэ хашалта хэхын тула мүнөөнэй забастовко «Солидарностяар» эмхидхэгдэһэн байгаа.

Тиин, профсоюзна нэгэдэлэй удамаршад социально-экономическа хүндэ хүшэр, зуришэлдөөтэ байдалһаа оронойнгоо гаралгада һаад уншаруулдаг, политическэ хорото түхиралганад байһанаа үшөө дахин балшьса элишэлбэ.

Л. Валенса «Урсус» гэжэ тракторна заводто, «Варшава» гэжэ заводто үгэ хэлэхэдээ, мүнөөнэй забастовко «Солидарностиин» «хүсэ» ба «эмхидэлые» харуулаа гэжэ мэдүүлбэ.

«Һануулгын ба бүхы Польшын забастовко хайшан гээд үнгэргэхэ» тухай профсоюзна нэгэдэлэй заабаринуудтай листовконууд хэдэ хэдэн газарнуудта няагдаһан байна. «Солидарность» тэдэ ябуулгануудайнгаа бодото удха шэнжые далдалдаха гэжэ оролдон, баруун тээхи газетэнүүдэй ба американ телевидениин нмагтал Польшодо байдаг олон тоото корреспондентнүүдые өөһэдынгөө сугларалгада хабаадуулаа.

Социализмда харша этэгээдүүд ороноо хайшань түлхихэжэ байнаб? Улам зүрюүгээр аашалжа байгша «Кос-Корой» удамаршадай, эдэнэй түһамаршадай үүдхэһэн ябуулганууд — үйлэдбэри задагайруулга, хүн зоной хэрэглэмжэ хангалгые таһалдуулга, эмхи ба гуримгүй байдал экономикодо, бүлэ бүлэндэ ямар аюул, хохидол ушаруулхань хаб гэһэн асуудал эдэ түгшүүрилтэ үдэрнүүдтэ Польшын олониитэ табина.

«Жолнеж вольности» газетэ орон доторхи байдалые шэнжэлэн тайлбарилха зуураа, иигэжэ тусхайлан тэмдэглэнэ: зуришэлдөө үүдхэгшэд шахардуу байдал улам дэбэргэжэ, бүһалгаа хүлгөө эмхидхэжэ, социалис байгуулалтада эсэргүү ябуулга хэнэ, империалис хархис хүсэнүүдэй политика номноод үүргэ дүүргэнэ. Польшодохи социализмда харша этэгээдүүд тиимэ һүйдхэлтэ зорилгонуудые туйлаха һэдэлгэ гаргадаг «дайсанай тагнуулшад» («табадахи колонно») болоно гэжэ тус газетэ бэшэнэ.

ПАРИЖ. Польшын социализмда эсэргүү хүсэнүүдтэй баруун оронуудай оппортунис профсоюзна нэгэдэлнүүдэй сэхэ холбоо барисаатай байһые элишэлһэн шэнэ баримтанууд мэдээжэ болоно. «Кос-Кор» ба «Солидарность» гэдэгүүдэй һүүлэй һанануудта полиграфиин ба копи буулгадаг олон техникэ хилын саанаһаа абаһан, правительствада харша листовконууд, плакадууд ба бусад хэблэгдэмэл материалнуудые бэрлахын тула хэрэглэдэг байһаниинь элирэнхэй. Тиимэ техникэ Америкын АФТ-КПП, «Франциин ажалай демократическа конференци», ФРГ-эй христианска профсоюзна нэгэдэлнүүд, Скандинавиин зарим оронуудай профсоюзууд эльгээһэн байна. Социализмда тон харша һүйдхэлэй зорилготой байһанаа мэдэжэ болоһон поляк үг гарбалтай американецуудай конгресс («Полония») тэдэ урбагша эмхинүүдтэй нэгэ зэргэшээдэ оронхой.

ОАЕ-гэй МЭДҮҮЛГЭ

АДДИС-АБЕБЭ. Анголын дотоодын хэрэгүүдтэ Холбоото Штадуудай сэхэ гү, али далдаар хамааралга уласхоорондын ёһо гуримуудые бүдүүлигээр эбдэһэн ябадал болохо байна, — гэжэ Африкын нэгэдэлэй эмхиин (ОАЕ) эндэ тараанаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

ЮАР-ай зүгһөө дэмжэгдэдэг Анголодо харша контрреволюционно бандануудта туһаламжа үзүүлхые буруушааһан хорилто болюулха гэһэн Америкын захиргаанай һанаашалгань ОАЕ-гэй гэшүүн, бүрин сүлөөтэ гүрэн доторхи байдалые тогтуурингүй болгохо зорилготой гэжэ документ дотор тусхайлан тэмдэглэгдэнэ. Иимэ ябуулга хэгдэбэл, США-гай ба Африкын оронуудай хоорондын харилсаанда «тон муу хойшолонгуудые зайлашагүй үүсхэхэ байха», — гэжэ мэдүүлгэ дотор заагдана.

„ЖОЛНЕЖ ВОЛЬНОСТИ“ ГАЗЕТЫН МЭДЭЭСЭЛ

ВАРШАВА. «Жолнеж вольности» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Ясло хотодо (Кросненско воеводство) өөрынгөө амида хоро хүргэхэ һэдэлгэ мартын 28-да гаргагдаа. Польшын 65 наһатай эрхэтэн З. Козел гэгшэ хотын гол үйлсэдэ бэедээ бензин адхаад, гал аһааһан байна. Галыень унтараажа үрдигдөө юм ха. З. Козел больницада оронхой. «Солидарность» гэдэг профсоюзна нэгэдэлдэ, ПНР-эй прокуратурада эльгээгдэхэ бэшэгүүдые тэрэ абажа ябаһан байна.

«Солидарностьда» эльгээхэ бэшэг доторнь иигэжэ хэлэгдэнэ: Эсэгэ ороной эрхэтэд, таанадта гүйлтатайгаар ханданаб, аргаданаб. Орон[...] ямар хорото хохидол ү[...]руулхаая байһанаа ойл[...] һохор юм аалта, өөһэдын[...] ябуулгаар ороноо хосор[...] оруулхаая байһанаа хара[...]гүй гээшэ гүт? Польшые [...] саглагшад 200 жэлэй саа[...] арадайнгаа сүлөөтэ байд[...] алдахуулһан юумэл. М[...] дайсад тиимэл юумэ хүд[...]мэришэдэй гараар хүүл[...] дайнай һүүлдэ туйлай хүн[...] ажалаар һэргээн бодхоо[...]һон оронойнай дахинаа [...] даргагдаха ябуулга [...] байнал. Ороной хуби за[...] иигэжэ шиидхэхэ стнай [...] этигэмжэлээб? Түүхэ таан[...]та хүлисэнэгүй. Минии [...] һэндэ таанад лэ гэмтэй[...] гэжэ мэдэгты.

УРБАЛТА ХЭХЭ ҺЭДЭЛГЭДЭ США ХАБААДАҺАН БАЙГАА

МАДРИД. Испанида сэрэгэйхидэй урбалта хэхэ һэдэлгэдэ Холбоото Штадуудай хабаадаһан тухай Испаниин «Гасета илюстрада» журнал һүүлэйнгээ номерто бэшэбэ. «Февралиин 23-да юунэй болохые, тэрэ үдэрэй үйлэ хэрэгүүдтэ хэнэй хабаадаха ёһотойе американецууд һайн мэдэһэн байха ёһотой», — гэжэ журнал тэмдэглэнэ.

Февралиин 23-най үрдахана Америкын посольстводо болоһон заседанида испан нэгэ генерал хабаадаһан байгаа гэжэ статья дотор заагдана. «Гасета илюстрадын» баталан бэшэһэнэй ёһоор, Мадридай үйлсэнүүдтэ танкнуудай гараа һаань, США ямараар хандаха ааб гэжэ мэдэхые тэрэ генерал хүсэһэн байгаа.

Сэрэгэй үймөө үүдхэлгэдэ США хабаадаһан баримта гэжэ һэжэглэһэнэй баримта болгон, ЦРУ-гай шэнжээчэнүүдые журнал мүн лэ дурдана. Орон доторхи ябуулганууд тушаа Испаниин олон генералнуудай баримталдаг хараа бодол тэрэ документ соонь шэнжэлэгдэж[...] Конституцида хэдэ хэдэн генералнууд харшаар хандаха тухай, корольдо тэдэнэй [...] байлгын тон һэжэглэмээр [...]хэй шэнжэлгэ дотор дурда[...]дана.

Редакторай орлогшо И. Р-Д. ОЧИРОВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации 2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-03441. Заказ № 75. Индекс 5901.